

MARINEFORENINGEN

TIDSSKRIFTET "UNDER DANNEBROG"

MEDLEMSBLAD FOR
DANMARKS MARINEFORENING

FEBRUAR 2012 | NR. 1 | 99. ÅRGANG

Island varetager suverænitetshævdelsen på havet omkring landet med deres velfungerende kystvagt Landhelgisingæsland. For at styrke indsatsen fik Landhelgisingæsland i oktober 2011 leveret nybyggede THOR på 4.049 tons displacement.

for SØVÆRN og SØFART

TEMA

**ANEKDOTER OG FAKTA
OM LIMFJORDEN**

Landsformandens nytårshilsen

Landsformand, kommandørkaptajn
Jens Ole Løje Jensen

Her ved starten af 2012 er det mig en stor glæde at takke marineforeningens mange afdelinger og medlemmer for det store energiske arbejde, som I har udført i 2011. Et arbejde for, at vi hele tiden lever op til vores formålsparagraf om - **at styrke nationens interesse for Søværnet og søfart.**

Jeg vil ligeledes rette en varm tak til Søværnet og Marinehjemmeværnet for det gode og konstruktive samarbejde, der på alle niveauer er udført i 2011 og håber på fortsat godt samarbejde i 2012.

2012 bliver året, hvor Marinehjemmeværnet kan fejre 60 års jubilæum. Et jubilæum, som vi skød i gang med Marineforeningens julemærke i 2011, hvor motiverne var tre MHV-enheder. I forbindelse med jubilæet vil jeg gerne her tilbyde Marinehjemmeværnet al den assistance og støtte, som de måtte ønske fra Marineforeningen til at synliggøre og promovere deres 60 års jubilæum.

For Søværnet blev 2011 året, hvor det nye sejladsmonster for alvor slog igennem, uden egentlige kampeheder i danske farvande. Det er et Søværn, hvor de internationale opgaver løses af støtteskibene ABSALON og ESBERN SNARE i operationer ved Afrikas Horn.

Inspektionsskibe/fartøjer er beskæftiget året rundt med suverænitetsopgaver og søredning mv. i Nordatlanten, og den hjemlige farvandsovervågning mv. varetages af de 6 patruljefartøjer af DIANA-klassen. Det betyder, at danske havnebyer, der ikke er så privilegerede at have et adoptionsskib, meget sjældent ser et orlogsskib i deres havne. Så bortset fra Korsør og Frederikshavn er Søværnet meget lidt synligt for den danske befolkning. Dette

medfører, at opgaven med at synliggøre og promovere Søværnet bliver endnu vigtigere og betydningsfuld for marineforeningens 78 afdelinger landet over. Det er i jeres enestående marinestuer, at I med jeres maritime baggrund og viden skal være med til at formidle og synliggøre det "nye Søværns" opgaver, både internationale og nationale langt fra de hjemlige kyster. Opgaver, som er med til at sikre verdenshandlen mod pirateri, og opgaver, som i Arktisk hele tiden ændrer sig grundet klimaændringerne.

Traditioner

Det er også her, I skal fortælle om Søværnets 500 års stolte traditioner. Traditioner som I skal fastholde og videregive til vore yngre medlemmer og andre maritimt interesserede. Men det er ikke kun informationer om Søværnet, I skal formidle, men også fortælle, at Danmark stadig er en meget stor søfartsnation. For ligesom Søværnets enheder sjældent ses herhjemme, således er det også med den store handelsflåde. Men faktum er, at ca. 10 % af al verdenshandel foregår på danske skibe, som derved sejler ca. 180 mia. kr. hjem til den slunkne statskasse. Også her er der behov for, at der er nogle som os, der fortæller den historie.

Samarbejde

Gennem Danske Soldater-og Marineforeningers Fællesråd (DSM) har vi i flere år arbejdet ihærdigt for, at Danmarks udsendte fik den anerkendelse og opmærksomhed, som de så inderligt fortjener.

Det var derfor også med stor glæde og tilfredshed, at vi den 5. september 2011 kunne deltage i den officielle indvielse af "Monumentet for Danmarks Internationale Indsats" i Kastellet. Tak til alle jer, der deltog i denne

højtidelighed, samt tak til alle jer, der i lokalområderne var med til at markere Flagdagen og dermed med til at give vore udsendte den anerkendelse, som de fortjener.

Gennem hele 2011 har såvel undertegnede som resten af landsbestyrelsen skrevet og agiteret for opbakning til Marineforeningens jubilæumsprojekt **Kanonjolle Replica**. Også her vil jeg takke de afdelinger og enkeltpersoner, som loyalt har bakket op om og støttet projektet. Men jeg må her ved årsskiftet også ærligt konstatere, at desværre har opbakningen og støtten til projektet mange steder været skuffende. I landsbestyrelsen havde vi troet og håbet på en mere massiv opbakning. Men – men det er der stadig tid til at råde bod på, og jeg skal opfordre alle til her i 2012 at sætte en slutspurt ind, således at vi kan komme i mål med dette projekt.

Sluttelig takker jeg alle, der i det forgangne år på forskellig vis har støttet Marineforeningen og ønsker alle læsere af UNDER DANNEBROG et godt nytår og god vind i 2012.

“ Det er i jeres enestående marinestuer, at I med jeres maritime baggrund og viden skal være med til at formidle og synliggøre det "nye Søværns" opgaver, både internationale og nationale langt fra de hjemlige kyster. Opgaver, som er med til at sikre verdenshandlen mod pirateri, og opgaver, som i Arktisk hele tiden ændrer sig grundet klimaændringerne ”

”

Moral er godt - dobbelmoral er dobbelt så godt

Personel og ansatte, udsendt af den danske regering med et folketingsmandat i baglommen, skal selvfølgelig overholde gældende regler omkring de opgaver, de skal løse, samt følge lovgivningen og moralen i det land, de bliver udsendt til. Det kan der ikke herske tvivl om.

Men de 179 danske folketingsmedlemmer, der gennem en flertalsbeslutning har besluttet, at danskere i rigets navn skal løse specifikke opgaver ude i verden, bør også forstå og erkende, at der er forskel på, om den udsendte personelgruppe skal løse humanitære opgaver i et land, hvor befolkningen alt andet lige er glade for indsatsen, eller om der er tale om en militær operation, hvor personellet løbende bliver udsat for at skulle fungere og handle med få øjeblikkes margen i ekstremt farlige arbejdsituationer.

Da ingen i skrivende stund har styr på, hvem der har vidst hvad, og hvem der måske burde have oplyst dette eller hint, skal der ikke fra denne plads kommenteres på de overordnede linjer. Men vi vil dog forfægte den holdning, at de handlinger danske soldater i øjeblikket

anklages for at have udøvet under operationer i Irak – eksempelvis overdragelse af fanger til lokale myndigheder, alternativ engelske tropper – er i fuld forståelse med den holdning og moral, der på dette tidspunkt var i Irak, hvor menigmand efter mange års fortrædeligheder med allierede styrkers hjælp var midt i en frigørelsesproces.

De politikere og medier, der nu farer frem med ønske om bål og brand for øverste chefer og ministre i denne turbulente periode, anklager dermed også soldaterne for, midt i krigszonen, under stor risiko for selv at blive dræbt, ikke at have taget de korrekte politiske beslutninger.

Disse moralens vogtere og ansvarlige for at sende soldaterne i krig bør vide og forholde sig til, at krigens væsen, at ville påtvinge modstanderen sin vilje med trusler og magtanvendelse, ofte bringer personellet hinsides det, der langt fra fronten opfattes som ordentlig og sømmelig opførsel.

Så dæmp jer lige lidt ned.

Morten

MARINEFORENINGEN

Foreningens formål er at styrke nationens interesse for Søværnet og søfarten ved fælles arbejde for denne sag samt at vedligeholde forbindelsen og kammeratskabsfølelsen mellem personel, der er eller har været tjenstgørende i Søværnet.

Æresformand er
Hans Kongelige Højhed
Kronprins Frederik

MARINEFORENINGEN
TRONDHJEMSGADE 5, KLD.
2100 KØBENHAVN Ø
Tlf. 33 15 28 86 · fax. 33 15 28 87
Postgirokonto: 2 00 16 08
E-mail til Landskontoret og »Slopiksten«
landskontoret@marineforeningen.dk
Hjemmeside: www.marineforeningen.dk

Kontortid:
Mandag og fredag kl. 10-14
Lukket hele juli måned

Landsformand:
Kommandørkaptajn Jens Ole Løje Jensen
Stenvænget 5, 2640 Hedehusene

Landsnæstformand:
Fuldmægtig Kurt Flatau
Solhøj 14, 2990 Nivå

Landskasserer:
Erhvervsbologichef Elo Henriksen
Helgasvej 5, 2970 Hørsholm

Landssekretær:
Seniorsergent Søren Konradsen
Torvegade 21, 2.th, 1400 København K

Skytteudvalgsformand:
Salgsingeniør Jørgen Kjeldsen
Gadevænget 12, 3320 Skævinge
Telefon: 48 28 90 22
e-mail: jorgenkjeldsen@webspeed.dk

Under Dannebrog:
ISSN: 0902-8307
Udkommer februar, april, juni, august,
oktober, december.
Oplag dette nummer: 10.600
Redaktør Leif Mortensen
Par No 1 als
Vesterbrogade 8, Postboks 140,
8800 Viborg
Telefon: 88 80 31 00 – Telefax: 86 60 03 88
Mobiltelefon: 21 92 30 55
e-mail: lm@pn1.dk

Medlem af Tilmeldt

TEL & FAX: +45 33 12 82 53
POSTGIRO NR.: 102-3071
DANSKE BANK: 3015-127201
E-MAIL: MWM@MWMORCH.DK

KONGELIG HOFLEVERANDØR

M. W. Mørch & Søn's Eftf. ApS.

LEVERANDØR TIL ORDENSKAPITLET
GRUNDLAGT 1830

DANSKE OG UDENLANDSKE ORDENSBÅND
MINIATUREORDNER OG MEDALJER
BÅNDSPÆNDER TIL UNIFORMER

SØLØVEN genfødt som uddannelsesskib

Den sidste "flyvefisk" er nu platform for dykkeruddannelsen i Søværnet

Af Leif O. Nørgaard, DJ i Tidsskriftet Danske Officerer
(Let redigeret og beskåret, Red.)

- Fremover kan vi underbringe både dykkere, instruktører og besætning ombord og have proviant med til i hvert fald en uge. Vi kan varpe oven på det, vi dykker på, om det er et vrag eller andet. Og vi kan blive liggende ude og dykke om natten. Vi kan...

Der er næsten ikke det, de ikke kan på Danmarks nyeste skib til formålet. I hvert fald ifølge chefen kaptajnløjtnant Chris Rønholt, som har en anelse svært ved at få hænderne ned i sin begejstring over fremtidsperspektivet, som rækker frem til 2024 ifølge det vedtagne.

Det nye skib er sådan set af ældre dato. Ombygget til formålet gennem et samarbejde styret af Forsvarets Materieltjeneste med Søværnet og brugerne på dykkerskolen som aktive medspillere. Så skidt med, at det har trukket i langdrag med indretning og ombygning, omend ærgerligt nok. Det vil nok blive nedtonet, fornemmes det, når først skibet atter for alvor har vand under kølen på vej mod nye opgaver.

Sikkert vil mange af dem foregå ved Bornholm som tidligere. Der er altid læ at finde – enten på den ene eller anden side. Og en havdybde, som tilfredsstiller enhver instruktør og sætter eleverne på de prøvelser og udfordringer, der indgår i søværnets uddannelse af dykkere.

Underlig fisk

Dykkereskibet SØLØVEN og alle dets slægt-

ninge var sådan en underlig fisk, som da også rubriceredes i FLYVEFISKEN-klassen. Også benævnt Standard Flex 300, fordi skibet var en særdeles fleksibel størrelse. Bredt anvendelig, som man siger i forsvaret, og til lidt af hvert - farvandsovervågning, minerydning, kamp, opmåling og forureningsbekæmpelse. Ikke nødvendigvis lige god i alle discipliner, men brugbar på disse områder, eftersom der blev flekset med det aktuelle udstyr i form af et containersystem med moduler målrettet den specifikke opgave.

SØLØVEN er også den sidste flyvefisk i aktiv tjeneste herhjemme og afløser orlogskutteren LÆSØ, der efter en snes år som dykkerskib blev lagt op for et par år siden efter 36 år i Søværnets tjeneste. Søværnets Operative Kommando har ønsket SØLØVEN under kommando under hele projektet.

Til alles fordel

- Det har været spændende og interessant at følge, fortæller skibschef, kaptajnløjtnant Chris Rønholt under en guidet tur SØLØVEN rundt på Faaborg Værft, hvor ombygningen til dykkeruddannelsesfartøj er foregået.

Det, der gør forskellen på det nye og det gamle dykkerskib, er størrelsen – og de muligheder, der ligger i at gå fra small til large. På LÆSØ var der plads til besætningen på ni mand under trange kår. Mens SØLØVEN kunne have en besætning på op til 29 mand i acceptable tomands-lukafer. Det kommer fremover såvel besætningen på tre officerer,

SØLØVEN SKAL:

- Dække søværnets behov for SCUBA- og dybdedykkeruddannelse ned til 80 meter fra skib.
- Anvendes i forbindelse med en del af Frømandskorpsets uddannelse.
- Sikre, at der ikke skal dobbeltuddannes på dykkerudstyr i forbindelse med dykkeruddannelsen, idet der anvendes en national løsning.
- Introducere dykning fra skib fra uddannelsesstart, hvorved behov for efteruddannelse undgås.

to befalingsmænd og fire maskinkonstabler som kursister og instruktører til gode.

Slut med at sejle dykkerelever og instruktører ind til hotel efter arbejdstid eller på grund af slet vejr – og ud til skibet igen næste dag. - Nu kan alle blive ombord fra start til slut. Det er helt andre forhold og en helt anden verden, som også kommer til at betyde meget for det sociale samvær ombord. Og selvom skibet ikke er nyt, så er systemerne nye, hvilket gør det muligt at blive på stedet, hvor vi dykker, og i det hele taget får vi en større operationsradius, siger Chris Rønholt.

Dækker behovet

SØLØVEN får basehavn ved Søværnets Dykkerskole, Nyholm, København. - Den primære opgave er at uddanne dykkerelever, at kunne videreuddanne og assistere ved specialkurser, bemærker skibschefen, som forventer 100 til 120 sejldage om året med i snit 10-12 elever.

SØLØVEN kan dække stort set alle offentlige instansers behov for dykninger ved at lægge platform og underbringelse med mere til. Samtidig besidder Søværnets Dykkerkursus, som SØLØVEN er direkte underlagt, den største ekspertise inden for dybdedyk samt hyberbar behandling (trykkammer), siger Chris Rønholt.

P563 SØLØVEN er nu ombygget til dykkertræningskib.

FAKTA:

- SØLØVEN er den sidst byggede i FLYVEFISKEN-klassen, der oprindeligt omfattede 14 fartøjer bygget på DANYARD i Aalborg mellem 1986 og 1996. Skibet blev navngivet af H.M. Dronning Ingrid.
- Dimensioner: Længde 54 meter, bredde 9 meter, dybgang 2,6 meter. Øvrige fartøjer i klassen planlægges udfaset i indeværende forsvarsforligsperiode.
- Projektet, der har til formål at opretholde søværnets dykkeruddannelsesskibskapacitet frem til 2024, omfatter: Ombygning til dykkeruddannelsesfartøj, periodisk eftersyn (ligeledes Faaborg Værft), opdatering af bro (navigation, kommunikation, radar og sonar), som udføres af Forsvarets Hovedværksteder samt øvrige underleverandører.
- En del af det specifikke grej, der anvendes til dykning, genanvendes fra LÆSØ. Det gælder bl.a. dykkerklokken, mens kranen, som bruges til udsætning af dykkere og sikkerhedsfartøjet, er hentet fra den udfasede inspektionskutter Agpa.
- Ombygningen af SØLØVEN har bl.a. omfattet renovering af broen, opbygning af et infirmeri og uddannelseslokaler til dykkerne, dykkerleder-stationer, mulighed for helikopter-evakuering og plads til dykkernes udstyr. Vigtig er også detaljen med backup på alle systemer. Hvis et system bryder ned, tager andre over med henblik på størst mulig sikkerhed for dykkerne.

Søværnet er meget bevidst om Marinehjemmeværnets flotte indsats

Skøn sanglig vellyd og klingende musikalske toner, samt inderlige og varmende ord, prægede årets nytårsgudstjeneste i Holmens kirke.

Af Helle Kolding

At traditioner er noget, folk hæger om, kom fint til udtryk i går eftermiddag, da folk fra nær og fjern strømmede til Holmens kirke for at deltage i Marinehjemmeværnets nytårsgudstjeneste.

Flere hundrede mennesker, heraf en del i mørkeblå uniform med eller uden sabler, mødte frem for at nyde godt en times velklang af indholdsrige taler og smuk musik.

Kvindelige Mariners Musikkorps stod for en del af musikken, mens resten blev varetaget af Holmens kirkes fantastiske Cantori og organist. Og de mange fremmødte fik lov at synge med, både på 'Vær velkommen Herrens år' og 'Dejlig er den himmel blå'.

Kongelig opmærksomhed

Årets nytårsgudstjeneste havde desuden fået royal deltagelse, da Hendes Kongelige Højhed, prinsesse Elisabeth deltog. Repræsentanter fra Danmarks Marineforening deltog desuden med en flot fanevagt, der pyntede godt sammen med de endnu lysprydede juletræer i den gamle kirke.

Chefen for Søværnets Operative Kommando, kontreadmiral Finn Hansen, var årets gæstetaler, og han indledte med et kort tilbageblik over 2011 og årets mange nationale og internationale engagementer.

Stor pris på støtte

Derudover fremhævede han det nære – og stadigt voksende – samarbejde mellem Søværn og Marinehjemmeværn og understregede, at Søværnet godt

er klar over, hvor meget Marinehjemmeværnet hjælper og støtter, og at Søværnet sætter 'overordentlig stor pris' på denne støtte. Kontreadmiral Finn Hansen kom også ind på det forestående 60 års jubilæum og takkede i samme ånd for hjælpen og støtten til Søværnets eget jubilæum sidste år.

- I har fået nyt materiale og nye skibe. Det havde I ikke fået, hvis ikke det var, fordi I gør et stort og godt stykke arbejde, understregede kontreadmiralen med et stort smil.

Den kirkelige tale var lagt i hænderne på en af Marinehjemmeværnets egne orlogspræster, i år Camilla Flarup Wolfgang Munch, der sidste år deltog som orlogspræst på en mission i Adenbugten på det gode skib ESBERN SNARE og kunne fortælle om egne oplevelser herfra.

Fællesbøn ved orlogsprovst

Ellers fremhævede hun fællesskabet og menneskeligheden i hverdagen og herunder også de frivillige marinehjemmeværnssoldaters indsats i hverdagens udfordringer.

Orlogsprovst Ejgil Bank Olesen sluttede af med fællesbønnen, og årets vært, kommandørkaptajn og chef for Marinehjemmeværnsdistrikt Øst, Jørgen Fink, udråbte et 'Gud bevare Dronningen', inden fanerne blev båret ud, og selve gudstjenesten afløstes af en lille reception, hvor det blev muligt for de mange gæster at hilse hinanden godt nytår.

Helt i traditionernes fascinerende ånd.

Chefen for Søværnets Operative Kommando, kontreadmiral Finn Hansen på er meget tilfreds med Marinehjemmeværnets indsats. (Foto: Kurt Terkelsen)

41 korporaler til Søværnet

Korporalgraden er på det seneste så småt genindført i Forsvaret. Hæren og Flyvevåbnet har næsten udfyldt alle pladserne. Hen over 2012 udnævner Søværnet de 41 korporaler værnet har fået mandat til

Forsvarets menige konstabelgruppe får nu, ud over sergent- og officersrang, mulighed for at rykke op i befalingsmandsgruppen som korporaler.

Ifølge orlogskaptajn Jan Qvist Jakobsen skal de kommende korporaler gennemgå et efteruddannelsesforløb på et civilt uddannelsescenter. – Vi bruger 2012 til at gennemføre de 41 uddannelser og efterfølgende udnævnelser, siger Jan Qvist Jakobsen.

Flere civile uddannelsessteder er med i udbuds-runden. Det er endnu ikke klarlagt, hvor uddannelsen skal foregå. Haderslev Kasserne har været nævnt, men det kan også blive en civil skole, der kommer til at lægge lokale til efteruddannelsen af de kommende korporaler til Søværnet.

Korporalgraden blev sammen med sekondløjtnantgraden udfaset af Forsvaret for år tilbage. Men nu er begge garder tilbage i det militære system.

Søværnet har overtaget dele af Farvandsvæsenets opgaver

Farvandsvæsenet blev nedlagt den 3. oktober 2011, og fra 1. januar 2012 blev flere af Farvandsvæsenets opgaver overført til Søværnet

Af orlogskaptajn Kenneth Nielsen, presseofficer i SOK

Da Danmark i oktober fik ny regering, blev det besluttet at nedlægge Farvandsvæsenet og omfordele opgaverne. Det betød, at kystredningstjenesten, kyststudkigtjenesten og VTS Øresund (Vessel Traffic Service Øresund) blev flyttet til Søværnets Operative Kommando (SOK). Den udførende del af søopmålingen bliver herudover fortsat gennemført i SOK myndighedsområde.

Farvandsvæsenets medarbejdere fulgte med til søværnet. Der blev i alt overført 124 hele årsværk til SOK. Det faktiske antal stillinger er dog væsentligt større, fordi mange medarbejdere er ansat på deltid.

Geografisk vil kystredningsstationerne, kyststudkigsstationerne og VTS Øresund ikke blive flyttet, ligesom staben af medarbejdere fra Farvandsvæsenet fortsat forventes at arbejde det samme sted.

Om flytningen af Farvandsvæsenets opgaver og medarbejdere til søværnet, siger chefen for Søværnets Operative Kommando, kontreadmiral Finn Hansen. -Vi er glade for at byde Farvandsvæsenets dygtige og engagerede medarbejdere velkommen i Søværnet. Med-

Søværnet har blandt andet overtaget Kystredningsstationerne fra den 1. januar 2012.
(Foto: Søværnet)

arbejderne løser vigtige opgaver, og vi gør, hvad vi kan, for at bevare det høje serviceniveau, som medarbejderne hidtil har ydet. Desuden gør vi vores til, at medarbejderne i mindst muligt omfang bliver berørt af, at deres opgaver fremadrettet varetages af SOK.

Opgaver og struktur er fra 1. januar 2012 organiseret som følgende i søværnet:

Kystredningstjenesten er underlagt 1. Eskadre på samme niveau som nuværende skibsdivisioner.

Kyststudkigtjenesten er underlagt de Maritime Overvågningscentre på samme niveau som de nuværende Marineudkigsstationer.

VTS Øresund (den danske del) er underlagt SOK Operationscenter på samme niveau som VTS Storebælt.

For at skabe balance i søværnets struktur er søværnets farvandsovervågningsenheder af DIANA-klassen overført fra 1. Eskadre til 2. Eskadre.

Strukturen er officielt overført den 1. januar 2012, og opgaverne bliver fremadrettet løst på samme professionelle niveau. Der arbejdes med den fortsatte integrering af blandt andet medarbejdere, materiel og IT-systemer. Implementering ventes at være på plads i løbet af sommeren 2012.

Effekter fra Marineforeningens slopkiste

BELIKA-STRIK
Dansk kvalitetsstrikkvarer.

50% uld & 50% acryl. Marineblå med foreningens kendingstegn broderet med gylden silketråd på brystet.
Str. 48 - 66 fra S til 7XL.

Varene kan ses på www.marineforeningen.dk under Landskontoret - varekatalog.

BESTILLES OG KØBES I DIN AFDELING

Under den 4. oktober 2011 er kommandør Jens Christian Walther benådet med kommandørkorset af Dannebrogordenen. Kommandør Lars Henrik Hansen og kommandørkaptajn Kalle Møllgaard Fisker benådet med ridderkorset af 1. grad af Dannebrogordenen. Kommandørkaptajn Søren Thinggaard Larsen og orlogskaptajn Knud Erik Engmarksgaard benådet med ridderkorset af Dannebrogordenen.

Fra samme dato at regne er overværkmester Niels Urban og overværkmester Peter Edwin Nielsen, Forsvarets Hovedværksted OPLOG Korsør, tildelt fortjenstmedaljen i sølv.

Landssekretær i Danmarks Marineforening, seniorsergent Søværnet Søren Konradsen,

tiltræder senest 1. marts en nyoprettet stilling under kommandanten i Kastellet major Jørgen Kold. Søren Konradsens primære ansvarsområde bliver tilsynet med samt planlægning og gennemførelse af arrangementer ved Det Internationale Monument på Kastellet. Endvidere at være sikkerhedsofficer i Kastellet. Søren Konradsen bliver medarbejder i det nyoprettede Lokalstøtteelement Kastellet (LSEKAS), der også har Nyboder underlagt. Major Jørgen Kold og seniorsergent Søren Konradsen er de eneste militære i LSEKAS.

Orlogskaptajn Kim Møller Nielsen Juhl er udnævnt til kommandørkaptajn pr. 1. september 2011. Samme dato er han beordret til tjeneste som chef for Værkstedssområde Vendsyssel ved Forsvarets Materieltjeneste.

Orlogskaptajn Lars Jørgen Jensen er udnævnt til kommandørkaptajn pr. 1. oktober 2011. Samme dato er han beordret til tjeneste som chef for 5. besætning, THETIS-klassen.

Orlogskaptajn Claus Lundholm Andersen er udnævnt til kommandørkaptajn pr. 1. november 2011. Samme dato er han beordret til tjeneste som stabschef ved 2. Eskadre.

Admiral, tidligere forsvarschef Tim Sloth Jørgensen (60) er tiltrådt en stilling som Senior Advisor hos Terma. Tim Sloth Jørgensen skal beskæftige sig med forretningsmuligheder inden for bekæmpelse af pirateri samt nye forretningsmuligheder som følge af klimatiske forandringer i arktiske områder.

Maritimhistorisk konference 2012

Nakskov

27. - 29. april 2012

Maritim Kontakt indbyder til maritimhistorisk konference - den 20. i rækken. Jubilæet skal fejres med et godt program og *DU* kan blive en del af det.

Konferencen er åben for alle maritimt interesserede, såvel amatører som professionelle forskere, der her får lejlighed til at fremlægge deres projekter og resultater, samt stifte kontakter og udveksle erfaringer.

Konferencen finder sted på Hotel Harmonien i Nakskov. De fine rammer i den gamle værftsby byder på spændende oplæg, god mad, hygge og den traditionelle bogaktion. Desuden vil der blive arrangeret en tur til Kong Hans' værft på Slotø.

Læs mere om priser og program på www.maritimkontakt.dk

Bestil Søfart på www.soefart.dk eller ring...

HOLD DIG
MARITIMT OPDATERET

Søfart
www.soefart.dk

Danmarks maritime fagblad

Danmarks Maritime Fagblad

Tlf.: 86 25 89 00 - Email: adm@soefart.dk

Genbrugspenge til Danske Sømandskirker

Dagbladet Midtjyllands Avis i Silkeborg fortæller den 10. november 2011, at en genbrugsbutik i landsbyen Gødvad sender salgsprovenuet for brugt tøj til Danske Sømands- og Udlandskirker.

- Det er den første og eneste genbrugsbutik i landet, hvor overskuddet går til det formål, siger Margrethe Mørck, der sammen med Laila Rasmussen passer butikken, til avisen.

Den danske Sømandskirke i Singapore.

Sømandspræst Asger Mørck på arbejde ombord på et dansk handelsskib ved kaj i spanske Algeciras. (Fotos: DSUK)

Kirke for danskere i udlandet

Danske Sømands- og Udlandskirker blev etableret den 1. januar 2004 ved en sammenlægning af Danske Sømandskirker i fremmede Havne og Dansk Kirke i Udlandet. Sømandskirkerne opstod i 1867, medens Dansk Kirke i Udlandet først så dagens lys i 1919. Dansk Kirke i Sydslesvig, der startede som "Den danske menighed i Flensburg" den 13. maj 1921, er tilsluttet. Denne del af organisationen har medlemmer fra 35 danske menigheder i den tyske delstat Schleswig-Holstein.

I alt er der 53 danske Sømands- og Udlandskirker kloden rundt i storbyer med mange danske bosatte eller danske feriegæster samt i havnebyer med mange danske skibsanløb.

Man sejler da til en ø

Marstal og Ærøskøbing havne er smukt beliggende på Ærø i læ for vestenvinde i Det sydfynske øhav. Efter kommunalreformen blev havnene sammenlagt, og begge havne administreres nu fra havnekontoret i Marstal. Ærøskøbing Havn er bemanded i sejlersæsonen fra 1. april til udgangen af oktober måned, medens Marstal Havn er bemanded hele året.

Af havnefoged Torben Lunnemann Frederiksen, Marstal og Ærøskøbing Havne

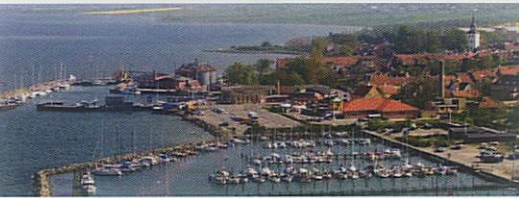

Marstal & Ærøskøbing Havne

For at sikre, at vi kan leve op til kundernes stigende kvalitetskrav, er der udarbejdet en langsigtet renoverings- og vedligeholdelsesplan for Marstal og Ærøskøbing havne, og øens politikere har afsat mellem 5 og 10 mio. kr. om året i de kommende år til nyanlæg og til renovering af havneanlæg, herunder toilet- og baderumsbygninger.

Ærøskøbing Havn

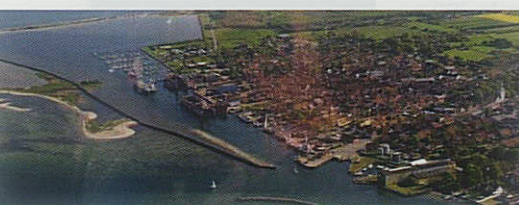
Ærøskøbing Havn består af Gl. Havn, Færgen havnen og lystbådehavnen Vestre Bådehavn. Havnen besøges årligt af ca. 13.000 gæstesejlerbåde, og vi har i 2011 indviet en ny legeplads, to grillhytter og en nyrenoveret toilet- og baderumsbygning i Vestre Bådehavn. Der er afsat penge til en tiltrængt udvidelse af Vestre Bådehavn med en kombineret fiskeriafdeling og nye gæstebroer. Vi venter på de sidste tilladelser og regner med at gå i gang med projektet primo 2012.

Ærøskøbing Havn er automatbetjent, men havnens personale runderer på broerne morgen og aften for at byde gæsterne velkommen. Der er i højsæsonen fra maj til september indført rådighedsvagt fra kl. 0700 til kl. 2000.

Havnen besøges hver sommer af 2 - 3 krydstogtskibe, som ankrer op på reden og sender gæsterne ind til Ærøskøbing med tenderbåde. Havnen besøges desuden af et stort antal skonnerter, som er med til at give den rette maritime stemning i den gamle autentiske erhvervshavn.

Sidste weekend i august ankommer der ca. 140 meget store tyske lystbåde til Ærøskøbing til den årlige P. G. Regatta. Hele havnebassinet i Gl. Havn bliver under regattaen fyldt med tyske lystbåde, der har en anslået sammenlagt værdi af 1.300.000.000 kr. De 1.200 deltagere afholder lørdag aften en kæmpefest i et stort telt opstillet på kajen.

Marstal Havn

Marstal Havn, der er over 1 km lang, besøges årligt af ca. 17.000 gæstesejlerbåde. Halvdelen af gæsterne kommer fra nordtyske havne. Den anden halvdel fordeler sig mellem lystbåde med danske, hollandske, svenske og norske flag. Det er et flot syn, når 8 - 10 store tyske og hollandske skonnerter næsten dagligt fylder forhavnen, og de gamle lokale skipperer min-

des de dage, hvor op til 200 skonnerter hver vinter lå oplagt i havnebassinet.

Også Marstal besøges årligt af flere krydstogtskibe. Gæsterne modtages på reden af museumsinspektør Erik Kromann, som om bord på krydstogtskibet forbereder de forventningsfulde gæster med næsten sande og ramsaltede sømandshistorier fra Marstals glørværdige sejlskibsfotid.

Havnen er nordfra inddelt i Teglrønden (monteringskaj for Ebbes Bådebyggeri), Færgen havnen, Industrihavnen, Fiskerihavnen med 6 hjemmehørende kuttere, Eriksens Plads med ophalerbedding samt Værftshavnen med monteringskajer, flydedok og beddingsanlæg. Fra Værftshavnen og sydpå er der udlagt 9 lange broer med plads til 500 hjemmehørende lystbåde og 180 ledige gæstesejlerpladser.

Havnekontoret ligger ved indsejlingen til havnen. Her kan lystsejlerne døgnet rundt se Farvandsvæsenets 24-timers vejrprognose på en opstillet skærm. På Honnørkajen er der opstillet en helt ny Borgen Miljøstation til modtagelse af kloakvand fra lystbådene. To steder i forhavnen er der mulighed for tankning af dieselolie og benzin.

Der er mulighed for opkobling til internettet. Fra sæson 2012 forventer vi at have installeret gratis internetopkobling.

Havnen har 5 miljøstationer, 5 toilet- og baderumsbygninger, 2 legepladser, 2 grillhytter, fodboldbane, sejklub, roklub, kajakklub, 2 restauranter på havnen, 3 sejlmagere, 1 bådudstørsforretning, badestrand, verdens fineste søfartsmuseum samt en tomastet skonnert "Bonavista", der er under restaurering.

På Marstal Værft kan man se skibene blive doksat 10 meter fra kajen i en flydedok, som tidligere har virket som tysk u-bådsdok under 2. verdenskrig. Det menes, at denne flydedok var den samme, som i slutningen af 2. verdenskrig strandede ved Påø Strand på Langeland med 2.000 krigsfanger om bord.

Ved Dampskibskajen ud for havnekontoret ligger museumsskibet "Samka". Den lille fine coaster er én af de sidste "Caroliner", der ikke er forlænget eller ombygget. "Samka" drives som en forening i samarbejde med Marstal Søfartsmuseum.

Marinehjemmeværnet

Marinehjemmeværnet på Ærø overtog i 2011 fartøjet MHV 806 DUBHE. Ærø har et meget aktivt hjemmeværn, og DUBHE ligger klar ved den yderste mole til at deltage i de forholdsvist mange SAR-operationer, som foregår i Øhavet og i den Vestlige Østersø.

Marstal by oser af skibsfartshistorie. Forfatteren til "Vi de druknede" er født i Marstal, og han har hentet bogens spændende materiale på det lokale søfartsmuseum.

Marstal har flere restauranter, gode indkøbsmuligheder, gratis buskørsel på hele øen samt et autentisk havnemiljø, som ikke findes andre steder i hele Danmark.

Lystbådehavnen i Marstal er ikke automatbetjent. Vi har en rigtig levende assistent, som sammen med sine 4 medhjælpere opkræver gæstesejlerafgift og servicerer gæsterne.

Vi byder alle gæster hjertelig velkommen og anbefaler, at sommerens sørejse til Ærø forberedes på havnenes hjemmeside www.aeroehavne.dk

Sommeren igennem har Marstal Havn stort rykind af forskellige skonnertriggede fartøjer. Disse kommer primært fra Tyskland og Holland.

OBS !!!! Til orientering for samtlige afdelinger og medlemmer. Øl er også fødevarer

Fra Forretningsudvalget

Den 1. juli 2009 blev de gamle typer næringsbreve afskaffet og erstattet af et nyt næringsbrev, som fremover hedder fødevarenæringsbrev og er samlet hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Det nye fødevarenæringsbrev dækker alle former for fødevarevirksomhed, herunder salg af mad og drikkevarer.

Alle virksomheder, der sælger fødevarer for mere end 50.000 kr. om året, skal registreres i Næringsbasen. Fødevarer opfattes i denne sammenhæng som madvarer af enhver art f.eks. øl, vin, sodavand, slik og andre fødevarer.

Dette gælder også de afdelinger af Marineforeningen, der er momsregistreret.

Endvidere skal afdelingerne foruden fødevarenæringsbrevet have en alkoholbevilling. Afdelinger, der sælger mad og drikkevarer for under kr. 50.000 om året, skal alene have alkoholbevilling.

Den enkelte afdeling, som tidligere havde et næringsbrev, kan under www.naeringsbasen.dk tjekke om man er optaget i Næringsbasen.

Udover CVR-nummeret har man også et P-nummer, der skal være adressen på Marinestuen.

Er man ikke optaget, kan ansøgning om næringsbrev og optagelse i Næringsbasen ske elektronisk via www.virk.dk/naeringsbasen.

Sluttelig skal gøres opmærksom på, at man har pligt til at slette personer i Næringsbasen, hvis vedkommende ikke længere står for alkoholbevilling/næringsbrev.

Det skal ske inden 4 uger!

Man har i alt 6 måneder til at indsætte en ny person, der opfylder kravet om næringsprøve, uddannelse m.v.

Vejledning om næringsbasen og næringsprøven kan downloades som PDF-fil. via: www.eogs.dk/sw21820.asp.

MARINEFORENINGENS 100-ÅRS JUBILÆUM 2013

Fra Jubilæumsudvalget

Selvom der nu er godt et år til Marineforeningens 100-års jubilæum i 2013, kan vi allerede nu løfte sløret for jubilæumsarrangementet i København. Rammerne er nu fastlagt, og programmet vil være som følger:

Fredag den 26. april

Kammeratskabsaften, der arrangeres af Københavns Marineforening.

Lørdag den 27. april

kl. 09.30 Jubilæumsgudstjeneste i Holmens Kirke
kl. 10.30 March fra Holmens Kirke gennem det indre København med Søværnets Tamburkorps i spidsen
Kl. ??? Dametur
Kl. 11.30 Sendemandsmøde i Børsalen
Kl. 18.00 Jubilæumsfest i Frimurerlogen

Vedrørende overnatning er der truffet aftale med "Wake Up Copenhagen"-hotel, Carsten Niebuhrs Gade 11, København V ca. 1 km fra Hovedbanegården og ca. 2 km fra Holmens Kirke.

Prisen pr. nat inkl. morgenmad vil være kr. 910 for et enkeltværelse og kr. 1.070 for et dobbeltværelse.

I forbindelse med Jubilæumsfesten lørdag aften forsøges arrangeret bustransport fra hotellet til Frimurerlogen og retur sidst på aftenen.

Der udestår selvsagt mange detaljer, men det forventes, at der på årets sendemandsmøde i Ærøskøbing kan meddeles det endelige program samt ikke mindst omkostningen ved deltagelse i vort 100-års jubilæum.

1913 – 2013
Danmarks
Marineforening
100 år

Under den store Nytårskur på Christiansborg den 4. januar overbragte landsformanden Marineforeningens nytårshilsen til æresformanden HKH Kronprinsen og æresmedlem HKH prinsgemalen. Begge svarede med en hilsen til marineforeningens medlemmer, hvilket hermed videreformidles. Landsformanden

Korvetten/fregatten THETIS

Fra 8. oktober 1945 til 5. maj 1963 var den engelske korvet GERANIUM under det danske navn THETIS fast inspektionsskib ved Grønland og Færøerne

Den danske flåde manglede i efteråret 1945 stort set alle skibstyper for at løse værnets mangeartede opgaver. Tilgangen af nye enheder foregik mestendels ved overtagelse af overtallige allierede skibstyper.

Problemet med at skaffe et brugbart skib til inspektionstjenesten i Nordatlanten blev løst ved, at Danmark af Storbritannien den 8. september 1945 for 1,2 mio. kr. købte FLOWER-klasse korvetten GERANIUM.

Efter at et NATO-standardiseret skrognummersystem blev indført i starten af 1950'erne,

blev THETIS den 1. april 1951 opgraderet fra korvet til fregat.

Hæfteserien Flådens skibe beskriver i Nr. 10 levende og detaljeret livet om bord på en skibstype, der var masseproduceret til hurtig krigsindsats under 2. Verdenskrig og dermed ikke indrettet med nogen form for luksus i forhold til underbringelse af besætningen.

Som de øvrige 9 hæfter giver hæftet om korvetten/fregatten THETIS et spændende og informativt indblik om en specifik enhed eller skibsklasse fra den danske flåde.

Arne Handberg
Tom Wismann

Korvetten / fregatten
THETIS

KORVETTEN/FREGATTEN THETIS

Forfatter Tom Wismann.

Udgivet af forlaget STEEL & STONE PUBLISHING.

48 sider med mange fotos og illustrationer.

Pris kr. 110,00 + porto.

Kan bestilles på www.flaadensskibe.dk eller på tlf. 22 87 20 29

ISBN: 978-87-994312-2-9

Støt Kurs "Flåden ved Grønland i 275 år – Grønlands Kommando i 60 år"

Kaptajnløjtnant Per Herholdt Jensen er specialist i beskrivelsen af den danske flådes arrangementer omkring Rigsfællesskabets to nordlige regioner. Udgivelse nummer syv om dette spændende emne er en perle

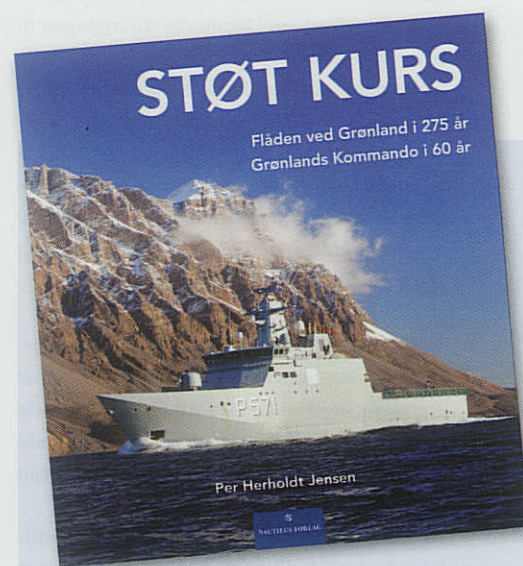
"Støt Kurs" med undertitlerne "Flåden ved Grønland i 275 år" samt "Grønlands Kommando i 60 år" kommer godt og grundigt rundt om det omfangsrige stofområde. Bogen er udgivet i anledningen af, at det i 2011 var præcis 275 år siden, den danske flåde for første gang opererede ved Grønland, og at det var 60 år siden Grønlands Kommando i Grønland blev oprettet.

Historierne omfatter hovedparten, i hvert fald de vigtigste, af de historier, der findes om flådens gøren og laden ved Grønland, Færøerne og i Nordatlanten. Dette gælder historikeren fra den første episode, da fregatten BLAA HEYREN i 1730'erne satte sig i respekt over for hollandske hvalfangere, og frem til i dag, hvor Søværnets moderne inspektionsskibe og inspektionsfartøjer sørger for suverænitets-hævdelse og søredning i det enorme område.

Ud over fokus på de to jubilæer beskriver Per Herholdt Jensen i selvstændige kapitler Slædepatruljen SIRIUS og Luftvåbnets aktiviteter ved Grønland.

Bogen afsluttes med et ca. 30 siders appendix, hvor alle relevante fakta om dansk forsvarsforhold i Grønland er beskrevet. Eksempelvis er der opstalt og fakta om samtlige skibsenheder, der siden starten af 1900-tallet har været tilknyttet opgaver ved Grønland og Færøerne.

Her på redaktionen kan vi stærkt anbefale, at læsere der interesserer sig for dansk flådehistorie i Nordatlanten anskaffer sig et eksemplar af "Støt Kurs".

STØT KURS "FLÅDEN VED GRØNLAND I 275 ÅR – GRØNLANDS KOMMANDO I 60 ÅR".

Af kaptajnløjtnant Per Herholdt Jensen.

Udgivet af Nautilus Forlag og Kommunikation ApS.

Format 25x27 cm – stift bind – meget rigt illustreret.

328 sider. Vejl. udsalgspris: kr. 399,00

ISBN: 978-87-90924-24-9

Danmarks militære strategi under forandring

Af kommandørkaptajn Karsten Palle Hansen

Kommandørkaptajn Karsten Palle Hansen

Verden ændrer sig igen, og Danmark har skiftet regering

I den anledning er der i oktober 2011 af regeringen vedtaget et regeringsgrundlag (RG), der både begrænser og ændrer kursen for den danske militære strategi. Regeringen har bl.a. i regeringsgrundlaget forfattet tre erklæringer om en "Aktiv og ansvarlig udenrigspolitik", videre et afsnit om Danmarks stillingtagen til den "Internationale fred og sikkerhed", samt om forholdene på Grønland, benævnt: "Norden og Arktis". Artiklen benytter herefter regeringsgrundlaget kombineret med tre militærteoretikers fremsatte principper for krigsførelse. Disse er søkrigsstrategen A. T. Mahan, landkrigsstrategen Carl von Clausewitz og flyvergeneralen Giulio Douhet.

Endvidere er behandlet de moderne strategiske skoler, især de amerikanske, og der er suppleret med de danske strategier gældende for de sidste 500 år, der er et meget passende tidsrum og valgt, fordi flåden har været ejet af statsmagtens i netop dette tidsrum.

På dette grundlag er så af forfatteren opstillet et bud på, hvilken strategi der bedst tjener Danmarks interesser netop nu, hvor situationen ifølge regeringsgrundlaget er: "Kommande generationers velstand og handlemuligheder er bragt i fare. De menneskelige omkostninger er store. Alt for mange familier lever i fattigdom, og uligheden er vokset". (RG p.5.)

Artiklen har valgt at tage både den økonomiske situation og regeringens udsagn for pålydende og udfordrer ikke regeringens forslag

om at spare 3 milliarder på forsvarsbudgettet. Tværtimod ser artiklen på, hvorledes danske militære styrker kan støtte danske økonomiske interesser, således at ovenstående fattigdom og ulighed kan afhjælpes. Det mest økonomisk interessante bud på en strategi er naturligvis en maritim strategi, der støtter den globale søhandel og griber ind mod pirateriet, støtter den kommende råstofudvikling og skibsfartssikkerhed på Grønland og i polhavet nord herfor samt genopretter den tidligere danske kontrol og potentielle kontrol med de danske stræder.

Regeringsgrundlaget

Det helt nye i den kommende udenrigs- og sikkerhedspolitik er tilbagetrækningen fra Afghanistan af den indsatte bataljon, der skal være ude senest ved udgangen af 2014, "erstattet" af uddannelseseenheder og civil udviklingsbistand, der "øges og fastholdes over en længere årrække"(RG p. 40.)

Det er ligeledes nyt, at Danmark herefter kun undtagelsesvis og i overensstemmelsen med folkeretten, og kun med 2/3 flertal i folkettingen og under opfyldelse af en række andre forudsætninger, vil deltage i militære interventioner. Det er således meget lidt sandsynligt, at vi kommer til at se flere deployeringer af ekspeditionskorps. Og hvem skulle det være med; amerikanske hærstyrker er på vej ud nærmest alle steder?

Regeringen anfører endvidere, at den vil deltage i globale sikkerhedsopgaver såsom:

- Kampen mod pirateri
- Regeringen vil, som anført ovenfor, styrke dansk forsvars evne til at træne udenlandske sikkerhedsstyrker.
- Regeringen vil drøfte suspenderingen af indkaldelsen af værnepligtige.
- Regeringen vil udarbejde en samlet strategi for Danmarks indsats mod international terrorisme.
- Regeringen vil beskytte computer- og informationsteknologien mod såkaldte "cyberangreb"
- Regeringen vil øge totalforsvarets evne til at håndtere alvorlige hændelser.

- Regeringen vil engagere sig i Nordafrika, herunder i Libyen, hvor Danmark nu har et særligt ansvar.
- Regeringen vil aktivt støtte nedrustning og arbejde for, at Mellemøsten bliver atomvåbenfrit.
- Regeringen vil med kommissionsarbejder undersøge, om baggrunden for krigsdeltagelsen i krigen mod Irak var legitim, samt om hærens krigsførelse i Irak og Afghanistan har overholdt de internationale konventioner herom.
- Endeligt vil regeringen arbejde for, at EU globalt fremmer fair og fri international handel.

Dette sidste vil især tjene til støtte for den store danske handelsflåde og dermed Danmarks interesser.

Arktisk råd og "Arctic five"

Ud af det store og bureaukratiske FN-råd, Arktisk Råd, dannede daværende udenrigsminister Per Stig Møller et mere operationelt samarbejdsorgan, nemlig "The Arctic Five". Dette råd består af de fem stater, der har grænser op mod Nordpolen og dermed kan definere økonomiske zoner i polhavet mod nord. Denne kreds af stater omfatter: USA, Canada, Rusland, Norge og Danmark.

Regeringsgrundlaget siger meget interessant herom på side 42: "Med afsæt i det tætte samarbejde med Grønland og Færøerne om den Arktiske Strategi vil regeringen opprioritere indsatsen, både i Arktisk Råd og i samarbejdet med de fem arktiske kyststater (Arctic five). Regeringen vil bl. a. i samarbejde med Grønland og Færøerne arbejde for at beskytte miljøet og befolkningerne i Arktis, herunder de oprindelige folk, særligt i forbindelse med skibsfart og råstofudvikling. Søfartssikkerheden i de arktiske farvande skal sikres."

“ Disse landoperationer har været kostbare i personel og i penge. Så kostbare, at den hjemlige flåde er forsvundet og flyvevåbnet er halveret. ”

Tre komplementære, strategiske og militære teoretikere

Alle kan beskæftige sig med strategi, men en vis professionel inspiration plejer at styrke resultaterne af sådanne anstrengelser; her ser vi derfor på:

Karl von Clausewitz (1781 – 1831),

preussisk hærofficer, der gjorde krigsteorien den tjeneste at fastslå, at krig skulle betragtes som en stats videreførelse af dennes udenrigspolitik, blot med andre midler. Dermed mente han, at politikerne skulle beholde kontrollen med krigsledelsen under hele kampagnen, så de kunne nå det politiske mål med krigen. Clausewitz fastslog videre, at man skulle søge at vinde krigen ved at finde ud af fjendens tyngdepunkter, der som oftest var fjendens hær eller hans hovedstad. Disse tyngdepunkter skulle derpå nedkæmpes. Clausewitz mente videre, at hans erfaringer var, at krig til en vis grad var uforudsigelig på grund af det, han kaldte krigens tåge, der betød, at man ikke havde det fornødne overblik over situationen. Endvidere kunne det, han benævnte "Krigens friktion", ofte betyde, at under fare blev selv det simple svært, og koordination kunne let blive et problem.

Alfred Thayer Mahan (1840 – 1914),

amerikansk søofficer. Mahans fortjeneste var og er, at hans strategiforståelse er global. Mahan formulerede omkring 1890 sin strategiske forståelse efter et studie af især briternes udvikling af deres verdensomspændende kolonirige, idet han konkluderede, at Englands store vækst i 1700- og 1800-tallet var fremkommet gennem det forhold, at den engelske flåde i næsten 200 år havde kontrolleret alle verdenshavenes søhandelsruter og dermed også adgangen til at skaffe sig et stort antal kolonier, samtidigt med at Englands flåde havde nægtet andre stater adgangen til samme. England hjemsejlede meget store værdier og kunne dermed finansiere industrialiseringen af Storbritannien og Royal Navy's meget store driftsudgifter.

Med andre ord et nationalt, økonomisk selvforstærkende kredsløb, uden hvilket England ikke var blevet en verdensmagt. Denne opdagelse førte atter til Mahans definition af sømagt, der består af komponenterne: Orlogsskibe, baser med logistik og selve nationens civile handelsflåde.

Sømagtens formål definerede Mahan også, det var nemlig: Opnåelsen af kontrollen med verdenshavenes søhandelsruter og nægtelsen af sammes brug for konkurrerende sømagter.

Gulio Douhet (1869 – 1930)

italiensk flyvergeneral. Douhet fremkom i 1921 med det luftstrategiske hovedværk "The Command of the Air", hvor han argumenterede for, at uanset de landmilitære forhold kunne og skulle et flyvevåben baseres på kapable bombefly, der med den fornødne eskorte kunne trænge frem til fjendens befolkningscentre, og gennem terrorbombning af civilbefolkningen tvinge denne til opgivelse af de videre krigshandlinger. Douhet foreskrev endda brugen af brandbomber og krigsgasser. Douhets tanker blev anvendt under den anden verdenskrig bl.a. imod de tyske, japanske og engelske civilbefolkninger. Omkring disse strategier er det kun Mahans strategi, der også kan anvendes i fred og spændingsperioder til at skaffe sig en økonomisk handelsgevinst. De øvrige anvendes, under store omkostninger, til egentlig krigsførelse.

Geografien

Artiklen ser mere indgående på geografis betydning.

Helt kort viser udviklingen, at østater naturligt udvikler betydelige flåder, medens kontinentalstater sædvanligvis lægger vægten på hærstyrker, og alle moderne stater sørger for en potentiel mulighed for at opretholde et luftherredømme over i det mindste deres eget territorium. Et ørige, hvor landstyrkerne ofte er spredte, er af denne grund vanskeligt at forsvare uden søherredømmet og en betydelig grad af luftherredømmet herover. De store sømagter ned gennem historien har enten været østater som England, USA og Japan, men også ø- og halvøstater som Danmark, Norge og Sverige har været nødt til at anskaffe sig store flåder. Andre store flådemagter har haft koloniale interesser, som nødvendiggjorde en betydelig flåde, såsom Spanien og Portugal, senere Frankrig og Holland og sidst i dette kapløb det kejserlige Tyskland. Omkring geografien viser historien klart, at store hærstyrker ikke kan vedligeholdes på øer, hvor den tilhørende flådemagt nedkæmpes. På den anden side har de store sømagter USA og England haft svært ved at engagere store landmagter som Kina, med dele af denne stats store hær indsat, således som man så under Koreakrigen (1950-1952), der blev uafgjort, og især i Vietnamkrigen, der tabtes, efter at USA trak sig ud. Men er man forholdsvis tæt på havet, finder vi, at sømagterne i større og større omfang kan projicere deres magt ind over land. Den amerikanske flådes strategiske koncept fra september 1992 lyder som følger:

Forward from the Sea

Under denne titel fastslår verdens ledende sømagt, USA, at flådestyrker har fem fundamentale og varige roller til støtte for sømagtens sikkerhedsbestræbelser:

- Projektion af magt fra hav til land.
- Søherredømmet og maritim overlegenhed
- Strategisk afskrækkelse.
- Strategisk logistisk transportkapacitet (Sea lift).
- Fremskudt maritim tilstedeværelse.

Konceptet har været anvendt med forskellige styrkekomponenter: Grenada i 1983, i Somalia (Mogadishu) 1992, i krigen mod Iraq i 1991 og 2003 og senest flådebidragene til bombardementerne over Libyen fra marts til oktober 2011, dog i dette tilfælde uden den klassiske landgangstyrke indsat.

Atomvåben

Det glemmes ofte, at selv om ikkespredningsaftaler for atomvåben i FN-regi er underskrevet af 189 nationer, er det strategiske atomare slagsystem i behold ved stormagterne, og der bygges fremdeles både missiler og missilbevæbnede (ICBM) atomdrevne undervandsbåde, der er stormagternes garanterede andenslagskapacitet. Atomvåben er eftertragtede og således er de mindre atombomber, der kan landevejstransporteres især interessante for "slyngelstater" og visse terroristgrupperinger.

Da de politiske konsekvenser af en sådan våbenanvendelse i en af vore byer er uoverskuelig, spiller vore efterretningstjenester her en vigtig rolle.

Varslingstider

Varslingstiden for større brug af danske militære styrker angives at være mindst 10 år.

Alle historiske erfaringer viser, at varslingstider for brugen af større dele eller hele en stats militære styrker ligger omkring et år, og har oftere været en del mindre. Det er især interessant, at England i 1920'erne og til og med 1932 mente at have en lignende 10 års regel, som man så, ligesom i Danmark, skubbede fremad med eet år om året. Det har ikke været muligt at finde historiske eksempler på en så lang varslingstid. Det har der aldrig været.

Hvad har dansk strategi handlet om de sidste 500 år

En militær strategi har for Danmarks vedkommende, som for vel alle europæiske statsdannelse, haft et egoistisk sigte. Erhvervelse af rigdomme og magt, eller når det gik ned ad bakke minimering af tab. Danmarks flåde har

► her spillet en afgørende rolle for Danmark - Norges vækst til den dominerende østersømagt i perioden 1510 til 1645. Danmarks flåde var stadigvæk afgørende vigtig for rigets beståen under revanchekrigene med Sverige og i tiden herefter, og indtil Norge i 1814 blev afstået til Sverige. Herefter var flåden kun større end det Tyske Forbunds flådestyrker, men alligevel stor nok til at sikre søherredømmet og dermed bedre fredsslutninger efter begge de slesvigske krige. Efter det tyske kejserriges dannelse i januar 1871 var det potentielle søherredømme tabt, og Danmarks strategi måtte indtil 1940 dreje sig om at tilpasse sig Tyskland og søge en neutralitetspolitik i første verdenskrig støttet med ganske pæne militære styrker. Men derefter uden signifikante styrker. Under den anden verdenskrig gik regeringens strategi ud på at få Danmark så uskadt gennem krigen som muligt, og regeringen samarbejdede derfor i 3 år lidet ærefuldt med den tyske besættelsesmagt. Derefter, uden regeringsbeslutning, tog fra august 1943 "folkets strategi" over. Spontant anført og udført af de søførende, hvoraf der omkom ca. 2000 personer, og hvor hele 58,9 % af den danske nationale tonnage sænkedes, medens den meget ofte var indsat i allieret forsyningsstjeneste. Dertil kom, på flådechefens eget initiativ, den danske flådes sænkning på Holmen i august 1943, frihedskampen, udlånet af Grønland til baseområder for USA og danske i allieret krigstjeneste. Alt dette bevirkede, at Danmark umiddelbart efter den 5. maj 1945, og meget vigtigt for nationen, blev anerkendt som en allieret nation. NATO blev som bekendt dannet i 1949 og Danmark har været med hele tiden og har dermed også lige siden tilsluttet sig alliancens strategi.

Denne foreskrev: Fremskudt forsvar og total nuklear gengældelse indtil 1967 hvor man bibeholdt det helt fremskudte forsvar men ændrede det atomare gensvar til: Flexible respons.

Sovjetunionens sammenbrud i december 1991 førte til en strategi, der senere hen fik et politisk navn, nemlig "Den aktivistiske udenrigspolitik".

Den aktivistiske udenrigspolitik

Denne politik begyndte med indsættelsen af korvetten OLFERT FISCHER i den persiske havbugt under den første krig mod Iraq i foråret 1991. Fra året 1992 har hærstyrker været indsat i det tidligere Jugoslavien og derpå i Iraq umiddelbart efter den anden krig mod Saddam Hussein.

Senere har voksende landstyrker været indsat i egentlig kampindsats i Afghanistan, hvor man i 2007 nåede op på en bataljons styrke. Endvidere i Libanon med et nu hjemtaget kompagni samt i forskellige overvågningsoperationer i Middelhavet med de alt for tidligt udfasede Standard flex-300 enheder, samt i evakueringsoperationer til Cypren og suppleret med ubåds- og frømandskorps og specialstyrkeoperationer og meget mere. Endeligt har Danmark, ikke underligt med en af verdens absolut største handelsflåder, der i 2010 som landets absolut største erhverv indsejlede ikke mindre end 175 milliarder kr., udført antipirateroperationer i Adenbugten og i det Indiske Ocean.

Denne virksomhed er blevet udført af enheder af fregatstørrelse siden 2008, og Danmark har undertiden besat posten som styrkechef og tillige bemanded Task Group staben i styrken.

Endeligt har man sluttet året 2011 med deltagelse i implementeringen af den af FN vedtagne flyveforbudzone over Libyen. Operationen, der håndfast blev ledet af NATO myndigheder, varede fra marts til oktober 2011, hvor krigsmålet blev fuldt opnået.

Resultaterne

Nedenstående vurderes kun strategiske resultater, ikke dygtighed, kampvilje og personlige ofre.

Det lykkedes aldrig i konflikten i Afghanistan at definere et krigsmål. Men den tidligere statsminister Anders Fogh Rasmussens udtalte håb var, at afghansk uddannede terrorister ikke ville komme til Danmark, han håbede formentlig på at slide terroriststyrken op dernede. Der er imidlertid oprettet træningslejre andre steder i muslimske lande. Amerikanske soldater talte om en kamp for afghansk demokrati og flere, efter hinanden frakommanderede styrkechefer, har udtalt sig kritisk om størrelsen af deres rådige styrker og begrænsninger i operationernes udførelse, i forhold til det i øvrigt fraværende strategiske krigsmål. Specielt har det været besynderligt, at USAs partner i regionen, Pakistan, indirekte har støttet Talebanstyrker med baseområder.

Ikke mærkeligt har Danmark nu forladt denne strategi, der som sagt var uden et klart formuleret krigsmål. Om den nye strategi, der går ud på at uddanne soldater, skal lykkes, kan man vel sige, at det skal den da nok gøre. Men der skulle nu i det nye krigsmål have stået, at der skulle uddannes så store styrker, at kampagnen mod Taleban skal kunne føres til ende med succes. Der har været nogen fremgang på Balkan, men operationerne løber også nu på 20. år, hvilket er fire gange så længe som varigheden af den anden verdenskrig. Disse landoperationer har været kostbare i personel og i penge. Så kostbare, at den hjemlige flåde er forsvundet, og flyvevåbnet er halveret.

Antipirateroperationen er forløbet uden personelle tab og med en rimelig succes under de givne begrænsninger. Flyveforbudzonen over Libyen blev implementeret med en betydelig succes, således at forstå, at FNs resolution herom blev mere end opfyldt. Også denne operation blev heldigvis udført uden tab.

Opgaverne fremover

Hvad viser sammenligningen af danske nationale strategier før og nu som resultat. En sammenligning viser, at vi fra 1510 og til 1949 alene udførte strategier, der direkte støttede nationale interesser, som oftest danske økonomiske interesser. Under NATO-perioden begyndte Danmark i 1950'erne at deltage i fredsbevarende kampagner i FN-regi, typisk sammen med de nye NATO-allierede. Efter Sovjetunionens sammenbrud, og det vil sige fra 1991, har sigtet med vor deltagelse, uanset omkostningerne, mere og mere været af altruistisk (uselvisk, opofrende) karakter. Ofte sammen med stormagter, der måske i golfkrigene havde økonomiske olieinteresser på spil.

Dette har været overordentligt kostbart målt i forhold til de opnåede strategiske resultater. Analysen viser derfor, at den bedste og mest indbringende strategi, der kan bidrage til at videreføre velfærdssamfundet, er en maritim strategi.

“ Dette betyder, at der skal være maritimt, fagligt kompetent personel til stede på de højeste poster, både i Forsvarskommandoen og i Forsvarsministeriet. ”

Den maritime strategi

Den maritime strategi understøtter en meget stor dansk handelsflåde og dermed en for Danmark afgørende kolossal indtjening. Den maritime strategi vil give tilsvarende international respekt og et godt internationalt omdømme. Der er tre temaer, hvori den maritime strategi umiddelbar passer, men andre kan efter omstændighederne hurtigt komme på tale.

Det første tema: Er antipiratindsatsen, der for tiden udføres i Adenbugten og dele af det Indiske Ocean.

Østafrika og Vestafrika, herunder Nigeria-bugten, er ligeledes blandt flere andre lokaliteter, der plaget af pirateri, men hvor vi for tiden intet foretager os.

Det andet tema: Er suverænitetsbevarelsen og fastholdelsen af ejerskabet til de meget store værdier, der ligger i den grønlandske undergrund og i polhavet nord herfor.

Behovet er voksende i takt med den hurtigt smeltende is.

Hertil kommer en ansvarlig støtte til det grønlandske næringsliv, herunder den store krydstogtturisme, hvis sikkerhed flåden må tilsikre.

Det tredje tema: Er den nationale suverænitetsbevarelse af adgangsbestemmelserne til de danske stræder. Opgaven med at åbne og

lukke stræderne, herunder foretage minerydning, har tillige også altid været dansk. Endelig må der opstilles flådestyrker, der tillige med vore NATO-partnere kan imødegå trusler og intimidering af de baltiske randstater i henhold til NATO-alliancens §5.

Implementeringen af den nye strategi

En implementeringsskitse ligger uden for en strategisk behandling, men hvis den maritime strategi

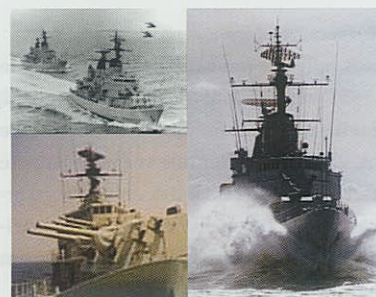
skal have nogen vægt, må den indsætte del af vore ni større orlogsskibe: Inspektionsskibene, støtteskibene og fregatterne gøres fuldt bemandede og træned, fuldt udrustede med alle foruddiskonterede våbensystemer ombord, herunder ikke mindst med tilstrækkelige og egnede flådehelikoptere. Forsvarets øverste ledelse består i dag helt overvejende af generaler af hæren.

Herved har den øverste ledelse udviklet et monokompetencesystem, som er i misforhold til det oprindeligt planlagte værnssælles komplementære kompetencesystem, den daværende regering sammensatte til Forsvarskommandoen ved dets oprettelse i januar 1970. De allierede erfaringer foreskrev nemlig, at kommandostrukturen altid burde reflektere de underlagte enheders karakter.

Dette betyder, at der skal være maritimt, fagligt kompetent personel til stede på de højeste poster, både i Forsvarskommandoen og i Forsvarsministeriet.

FRA KOLDKRIGER TIL VARM HISTORIEFORTÆLLER

Besøg fregatten Peder Skram på Holmen

og få fortalt de mange spændende oplevelser som Flådens flagskib under Den kolde Krig. Om Danmarks invasionsforsvar, NATO operationerne i Atlanterhavet, missiluheldet ved Sjællands Odde og mange andre interessante historier.

Se hvordan besætningen arbejdede i maskinen, på dækket, O-rummet og på radiostationen, og hvordan de levede på banjer, lukafer, messer og i skibets arrest.

Deltagerne i Marineforeningens jubilæumstævne har gratis adgang på dagen, men vi vil gerne have rigtig mange besøgende fra Danmarks Marineforening både i åbningsperioden og udenfor.

Fregatten er åben for besøgende i skolernes pinse-, sommer- og efterårsferie samt øvrige weekends i juni og august.

Bortset fra vintermånederne laver vi guidede rundvisninger for grupper.

Turen tager ca. 1½ time. Og så er der mulighed for lidt at spise og drikke.

Se mere på vores hjemmeside:
www.pederskram.dk
og kontakt os på
info@pederskram.dk
eller
telefon 32 57 13 16

APROPOS

...Nærværende tidsskrift og fagtidsskriftet Søfarts faste læserrejsearrangør Søren Kristensen, EURO-TEMA Specialrejser, Silkeborg er den altid årvågne informator fra det midtjyske søhøjland. Denne udgaves artikel om Danske Sømands- og Udlandskirker er eksempelvis fremkommet ved et tip fra denne kilde. Med et nyt avisudklip fra Midtjyllands Avis gør han opmærksom på, at Danmarks ældste pejlemærke for søfarende (dateret tilbage til 1624), "Æ Kåver" ved Sønderho på Fanø, er genrejst med hjælp af 60 til 97 år gamle træer fra Silkeborgskovene. Midtjyllands Avis skriver, at dette ældste pejlemærke i Danmark blev væltet under en oktoberstorm så langt tilbage som

i 1935. Siden har der været utallige forsøg på at få genrejst mærket. Uden held. Tidligere bibliotekar Per Hofman Hansen, Silkeborg, fortæller til avisen, at han var historisk konsulent på projektet. Da de økonomiske formalia var på plads, kontaktede initiativtagerne Naturstyrelsen Søhøjlandet for at få skovet de absolut bedste træer til formålet. Hovedmasten på "Æ Kåver" blev et 97 år gammelt nåletræ, der i tilskåret mål blev 14,5 meter høj og ved foden 37,5 cm på hver led. Træet havde et bruttomål på 43,60 meters højde med omkring 80 cm ved foden. De øvrige 13 træer, der blev brugt til topmærke, tværboom og skræstager, var mellem 60 og 80 år gamle...

Nyt Coast Guard skib til Island

Landhelgisgæslan/kystvagten på Island opgrader flåden med nybyggede THOR på 4.049 tons displacement

Staten Island har ikke et egentligt militær forsvar. Men en velfungerende kystvagt – Landhelgisgæslan – med 4 skibsenheder, 2 helikoptere og et transportfly varetager, ud over de daglige kystvagsopgaver, NATO-operationer samt landets suverænitets-håndhævelse.

Historie

Islands militære forsvar blev ifølge en aftale fra 1951 varetaget af NATO-styrkerne på Keflavikbasen. Her fandtes en samlet styrke på ca. 2250 mand, der alle var amerikanere bortset fra en lille hollandsk enhed. Styrkerne var fordelt på en sikringsenhed af marineinfanteri, en jagerflyenhed og en maritim rekognosceringsflyenhed.

I oktober 2006 forlod amerikanerne Island, og i april 2007 indgik Island og Norge en bilateral aftale om forsvar af det islandske luftrum. Danske F-16 jagere har dog fra tid til anden afløst nordmændene på denne opgave.

Island var et af de stiftende medlemmer af NATO i 1949.

Landhelgisgæslan/Kystvagten

Islands territorialfarvand dækker et søområde på 754.000 km². Islands samlede Search and Rescue Region omfatter et område på 1,9 mio. km². Landet har en handels- og fiskeriflåde på ca. 1.600 enheder. Med fiskerilicenser til en række EU-lande samt fiskefartøjer fra Grønland, Færøerne og Norge kan der være op til 1.000 skibe på havet i Landhelgisgæslans ansvarsområde. Herudover anløber over 1.800 skibe årligt islandske havne.

Til at håndtere denne omfangsrige opgave, råder organisationen over 200 medarbejdere, der betjener administrationen og rednings-skibene THOR, TYR og AGIR samt opmålingsfartøjet BALDUR. Luftflåden består af 1 DASH 8 transportfly samt 2 SUPER PUMA helikoptere.

NATO

Island var i 1949 med til at stifte NATO. Selv om landet ikke har militære styrker, deltager Island ikke som *hvilende* medlem. Minerydningsfolk fra Landhelgisgæslan har deltaget aktivt i minerydning i Irak, Libanon og Afghanistan. Sammen med militære styrker fra Danmark og Storbritannien afholdes der én gang årligt et

Nordic øvelsesseminar på Island. På det seneste har Landhelgisgæslan indgået kontrakt med det amerikanske militær om varetagelse af sikkerheden for Naval Air Station Keflavik.

THOR

Den 26. september 2011 lagde Vestmannaø havn til THORs første havneanløb i Island. Som resultatet af et jordskælv med efterfølgende tsunami blev leveringen af THOR forsinket med mere end et år. Værftet, Asmar Naval Yard i Chile blev alvorligt skadet, men heldigvis var THOR på ulykkestidspunktet lagt i tørdok, hvilket begrænsede skaderne på skibet.

DATA:

Længde:	93,80 m
Brede:	16,00 m
Højde:	30,00 m
Dybgang:	5,80 m
GT tonnage:	3.920 ton
Displacement:	4.049 ton
Servicefart:	19,5 knob
Besætning:	Mellem 14 og 48
Hovedmaskineri:	2 Rolls-Royce Marine, Bergen. B:32:40L9P, 4.500 kW, 750 RPM.

THOR ankommer for første gang til Island den 26. september 2011. (Foto: Landhelgisgæslan)

Værnepligtig menig i Søværnet 1948-1949

Erindringer:

Henning Hyrup Jørgensen er medlem af Kalundborg Marineforening. På baggrund af en afdelingsudflugt til Koldkrigsmuseet på Langelandsfortet den 13. august 2011 har han gravet gamle notater og foto frem fra tiden i Søværnet 1948-1949 - en tid hvor kontrasterne mellem det nyoprettede NATO og Warszawa-pagten accelererede. Vi bringer her et sammenskriv af notaterne.

Henning Hyrup Jørgensen startede sin værnepligt i Arresødalvejren ved Frederiksværk. Efter rekruttiden blev han overført til torpedobåden P570 BILLE. Henning Hyrup Jørgensen fortæller, at BILLE på baggrund af den spændte situation blev udstyret og ombygget til torpedoangreb, mineudlægning og U-bådsjagt.

Første togt gik til adoptionskommunen Holbæk. Dette skete i oktober 1948. Herefter deltog skibet i eskadrens øvelsesprogram sammen med de øvrige 12 enheder. I uddannelsesperioden aflagde eskadren mange besøg i danske provinshavne. Blandt andet Vejle, hvor forlægningen gennem Vejle fjorden gav megen uro i de små bådehavne langs kysten. En utålmodig kontreadmiral beordrede fuld kraft frem gennem den snævre fjord med det resultat, at flere lystbåde og badebroer blev slynget op på kystbræmmen. Men ifølge Henning Hyrup Jørgensen blev eskadren tilgivet af den lokale borgmester. I hvert fald mødte tusindvis af borgere op på Vejle havn for at beundre skibene.

Det var ikke de krigsmæssige handlinger, der gjorde mest indtryk på Henning Hyrup Jørgensen. Nej, det var de mange fisk, der efter dybvandsbombeøvelserne flød rundt i vandoverfladen. – De kom dog til live igen efter nogen tid, og imedens fik vore kokke mægtig travlt med at bjærge til middagsmaden til nogle dage, lyder det i notaterne.

I perioden forstærkedes spændingen mellem de to blokke. Især blokaden af Berlin i 1949-1950 fik mange Warszawa-pagt-enheder ud i Østersøen. Otte til ti flotiller af hurtige torpedobåde patruljerede til stadighed rundt i farvandet tæt på den danske kyst.

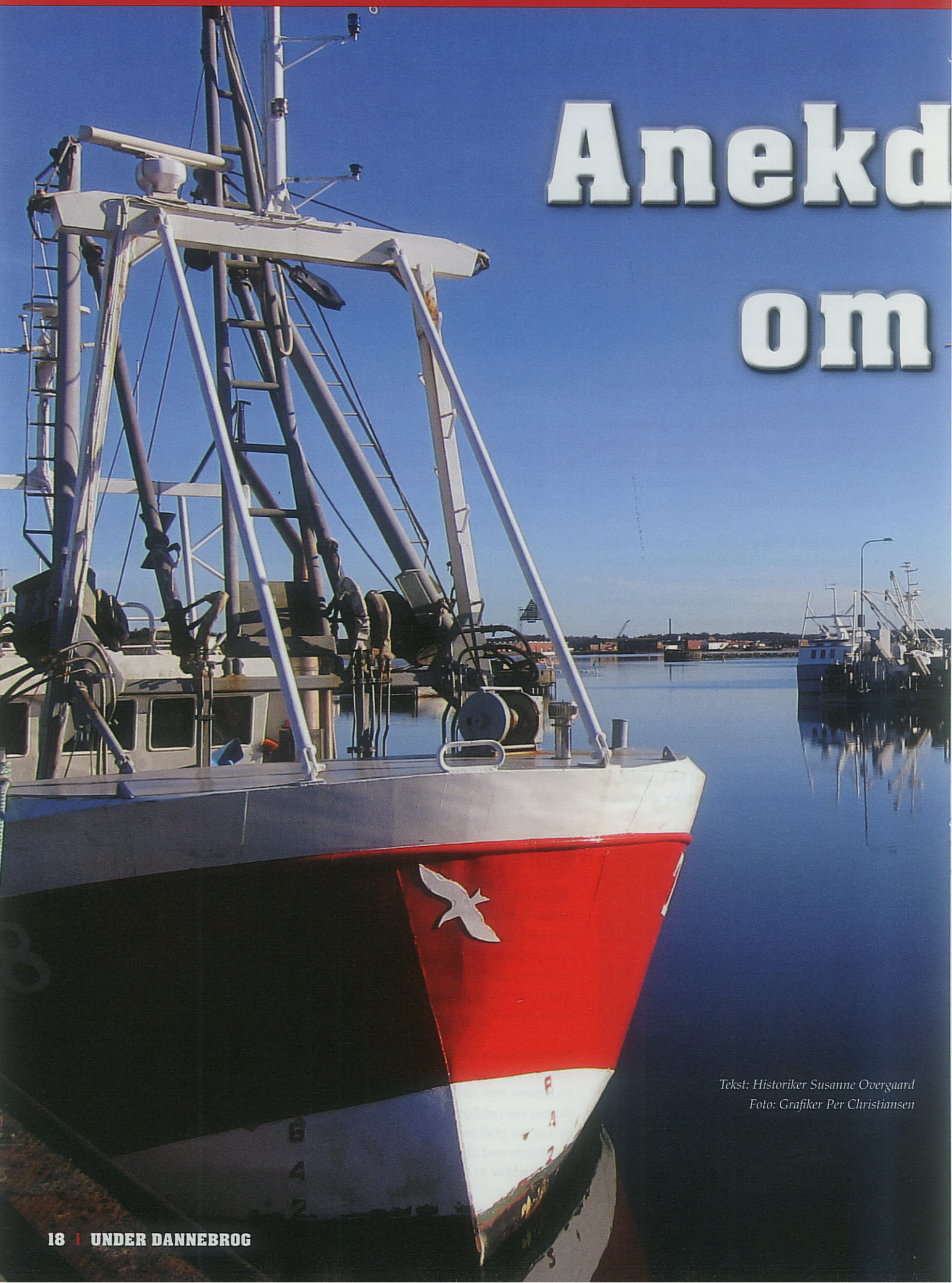
Kong Frederik den 9. til parade

Søværnets chef viceadmiral Vedel besøgte sammen med admiral Kong Frederik den 9. flådeparaden i Århusbugten i sommeren 1948. – Kongen kom under paraden om bord for at bese den nybyggede BILLE. Ved sin rundgang bemærkede kongen duften af den stegte flæsk og persillesovs, som kokkene var ved at tilberede til besætningen. – Må man smage, spurgte han til den befippede kok, medens han stak næven ned i stegepanden og forsynede sig med en håndfuld stegt flæsk, som han gumlede lystigt på under resten af rundvisningen.

Selv om det geopolitisk var en urolig tid, medens Henning Hyrup Jørgensen gjorde tjeneste som værnepligtig i Søværnet, skinner det tydeligt igennem i hans brev, at han var glad for, at han fik mulighed for at være med til at værne om Danmark og de værdier, vi står for her i landet.

Anekd om

*Tekst: Historiker Susanne Overgaard
Foto: Grafiker Per Christiansen*

oter og fakta Limfjorden

Imponerende er den – Limfjorden.

Med en øst-vest længde på 180 km samt en vandflade på 1700 km² sætter den sit præg på landskabet og menneskene i Nord- og Midtjylland. I dette tema fortæller vi anekdoter og fakta om det smukke område.

Limfjorden og dens havne

Limfjorden er omtrent 180 km lang og dækker 1700 km². Den er rig på landskabelige variationer med sine smalle sejløb og åbne bredninger, imponerende kystklinter i kridt og moler og blide grønne engarealer. Limfjorden har altid været et rigt spisekammer og en vigtig færdselsvej – uanset om den var åben eller lukket mod vest, og uagtet at fartøjerne ikke kan stikke mere end 4,5 meter, hvis de skal gå ind eller ud af fjorden. Ikke mærkeligt at hollandske skibstyper længe har været brugt her, og at det gang på gang er blevet diskuteret, senest i 2011, hvordan man erhvervsmæssigt skal klare denne ringe dybgang. Det er vel ærgerligt, at hverken store containerskibe eller krydstogtskibe kan komme ind i fjorden. Så meget mere eksklusivt bliver det at sejle her på anden vis. Og så kan fjorden og egnen så absolut også opleves fra landsiden.

Fyrrer havne – godt og vel – danner forbindelse mellem land og vand i Limfjordsområdet. Havnene er knudepunkter og samlingspunkter. Her mødes land- og vandsiden. Herover har den vigtigste del af færdselen bevæget sig, varer og nyheder er udvekslet,

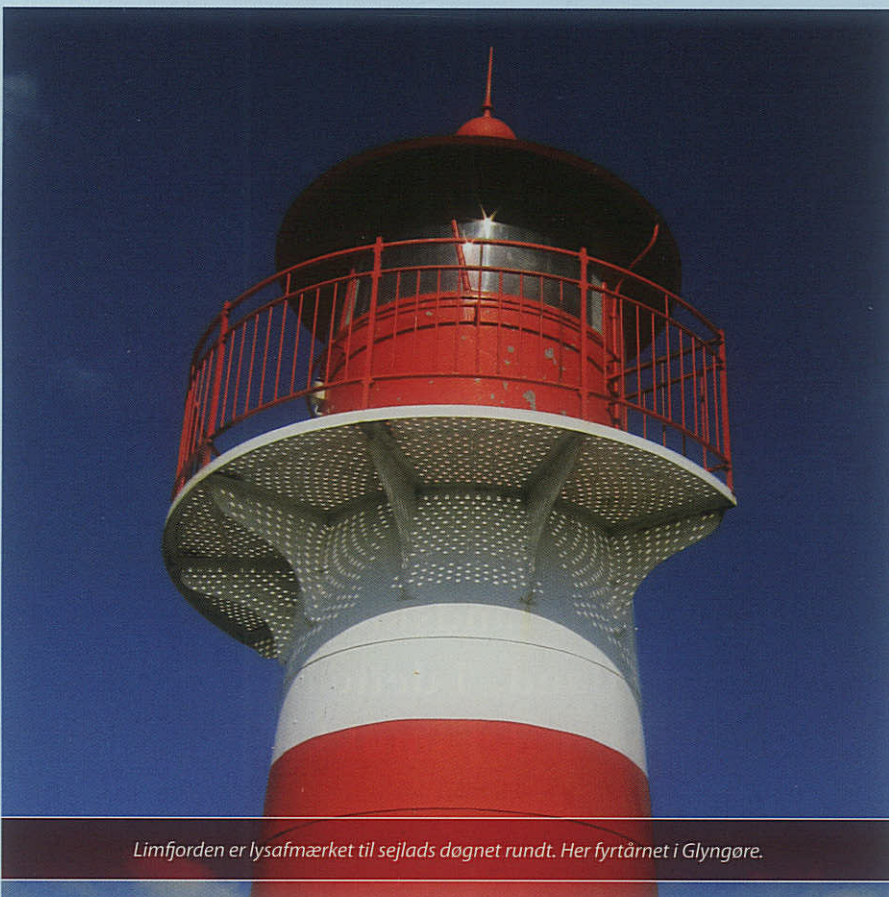
en mangfoldighed af aktiviteter er knyttet hertil. Intet under at havnene drager folk til sig. Fascinationen ligger dybt i os alle, sejlere som watergazers. Statistiske undersøgelser har godtgjort, at over 90 % af os lige skal "ned omkring" havnen i løbet af vores ferieture og på vores udflugter. Havnene er fristeder, så længe de ikke helt tilbygges med nye boligblokke og berøves deres oprindelige formål. De er faste holdepunkter og samtidig udtryk for bevægelse på alle måder. De er tilflugtssteder med læ, de er næring for drømme og udlængsel.

Limfjordshavnene udgør tilsammen en farverig vifte. Ved købstæderne, der indtil 1862 næsten havde monopol på handel, fragtsejlad og håndværk, findes de ældste anlæg. Først skibsbroerne, siden egentlige kaj anlæg og bassiner, som ved Nykøbing Mors, der byggede det første egentlige havneanlæg vest for Aalborg. Det er fra 1788. De øvrige købstæder fulgte især efter gennembruddet af Aggertangen 1825, hvorefter sejlad var mulig vestud fra 1835. Det faldt sammen med nye muligheder for korneksport til England

og gode handelskonjunkturer i det hele taget. Købstæderne anlagde og udvidede deres havne, og Aalborgs monopolstilling blev brudt i flere henseender. I 1841 fik samtlige købstæder i den vestlige del af fjorden toldstedsrettigheder. I Limfjordens købstæder sejler man mange steder lige ind i bymidten og ind i miljøer, hvor bevarede pakhuse, købmandsgårde, toldkammerbygninger m.v., genbrugt til andre formål, skaber en særlig atmosfære.

Efter 1860 med Næringsfriheden anlagdes en række mindre havne, ladepladser med skibsbroer, købmandsgårde og pakhuse i landdistrikterne. Efter 1900 kom andre specialerhvervshavne til som udskibningshavne ved råstofgrave, f.eks. molerhavnen ved Ejerslev og en mængde fiskerihavne som Amtoft, Silerslev m.fl. Nedhuse, reparationsværksteder og fiskeudsalg, om man er heldig, kan findes her. Limfjordshavnene har noget for enhver – om man er til byliv og moderne marinaer eller til stilfærdige, naturnære og små ankerpladser.

Samtlige Limfjordens havne, små og store, er i 2010-11 blevet besøgt og registreret. Dette er sket for at indsamle informationer om de faciliteter og tilbud havnene giver, udover det der fremgår af den almindelige Havnelods. Havneregistranten er udarbejdet for at give et konkret grundlag for udviklingen af Limfjordshavnene. Iværksætter er Netværk Limfjorden, et aktivt udviklende turistsamarbejde etableret 1995 med deltagelse af regioner, kommuner, turistbureauer, virksomheder og attraktioner omkring fjorden. Arbejdet med havnene gælder initiativer, der kan bidrage til, at havnene kan spille en så aktiv rolle som muligt i den samlede indsats for at udvikle og markedsføre Limfjordslandet. Arbejdet følger tre spor: Havnene som service- og modtageapparat. Havnene som udgangspunkt for formidling af Limfjordens historie og kulturhistorie. Havnene som attraktion i sig selv. Selvom havneregistranten er udarbejdet i forbindelse med et pågående udviklingsarbejde, kan den også findes i indkøbt form på Netværk Limfjordens hjemmeside: www.visitlimfjorden.com Her findes også et væld af gode tips til opdagelse og oplevelse af Limfjordslandet, attraktioner og aktiviteter i øvrigt.

Limfjorden er lysafmærket til sejlads døgnet rundt. Her fyrtårnet i Glyngøre.

Skibsted, drag, dræt, slod, naust og trælleborg

I Limfjorden ligger den største kendte vikingetidsborg, Aggersborg, strategisk placeret ved hovedlandevejen gennem Jylland, Hærvejen, og et hovedoverfartssted ved fjorden – og midt i Limfjorden også et knudepunkt i færdselen. Fra Aggersborg kunne man kontrollere færdselen gennem fjorden mellem Nordsøen og Kattegat og beskytte flåden, når den samledes for togter mod England eller Norge. Aggersborg er den absolut største af de såkaldte trælleborge, målt i diameter (ydre 288 m) dobbelt så stor som Trelleborg ved hhv. Slagelse og i Sverige, Nonnebakken ved Odense og Fyrkat ved Hobro. Det diskuteres fortsat, hvilken bygmester og præcise datering anlæggene skal gives, og hvilken funktion de havde. Derimod hersker der vist ikke tvivl om, at i det mindste Aggersborg kan betegnes som en flådebase. De historiske overleveringer bekræfter, at der flere gange i 1000-tallet er samlet skibe her forud for angreb på bl.a. England.

De store anlæg er velkendte, mindre kendt er det, at der ikke blot i Danmark, men også i Sverige, Norge, Rusland og Frankrig findes flere hundreder steder med navnet Trælleborg eller Trælborg. Det kan være små voldsteder, høje, diger, gårde eller bare markstykker.

At trælle et skib, det er "ved et Toug fra Forenden af et Skib, at hale det frem ad langs af en Demning ved Folk som slæber i Touget og gaaer paa Dæmningen." forklarer generaladjutant G. A. Koefoed i sin "Dansk Søe Ordbog", den ældste maritime ordbog på dansk fra slutningen af 1700-tallet. Ordet kendes også fra hollandsk og fransk med samme betydning, og det er tæt knyttet til kanalanlæg, men kan også bare bruges om det at trække et større fartøj til land eller en færge til broen. Man trækker også pramme. Det oldnordiske ord "thræll" er afledt af ordet for 'at løbe' eller 'at trække', og ordet træl i betydningen slave har vist nok samme rod. Endelig kan træl betyde en slæbeindretning på en plov eller vogn, og det kan betyde en træpæl, en skråtstillet støttepille. Det kan der selvfølgelig godt have været i palisader o.l. Men trukket og slæbt og trællet og draget skibe i fjorden er der blevet, ingen tvivl om det, og hvilket slavarbejde. Trælleborgene var små som store måske simpelthen de steder, vikingeskibene blev trukket ind i og lå i beskyttelse. Til gengæld kender vi kun med sikkerhed et enkelt nøstetun, et naust, ved fjorden, nemlig i Hærveig, Salling.

Skibene er også blev trukket, draget, drættet igennem i anden sammenhæng. Limfjorden

var i vikingetiden åben mod vest, indtil den i løbet af 1100-tallet sandede så meget til, at passage blev umuliggjort. Der har sandsynligvis i perioder været flere passager mod vest: Ved Aggertange, og længere mod nordvest: Sløjkanalen eller bare Sløjen. Navnet menes at stamme fra ordet "Slod", som betyder færdselsåre; et sted hvor man slæber noget.

Den islandske sagaskriver Snorre Sturlasson skrev, at Harald Hårderåde under sine militære kampagner i Danmark i 1061 flygtede fra Svend Estridsen via Limfjorden. På fjordens bredeste sted lykkedes det ham i ly af mørket at lette skibene for last og trække dem over land ud i det åbne hav. Boringer og undersøgelser af muslingeskaller i sandlagene har sandsynliggjort, at der var forbindelse mellem fjorden og havet i tiden lige efter Kristi fødsel. Langt inde i landet ved Kollerup er i øvrigt fundet vraget af en kogge, dateret til o. 1150.

Limfjorden er vikingefarvand – ingen tvivl om det. Om denne glørværdige æra er skrevet talrige gode bøger og artikler. Her skal blot nævnes Søren Thirlund: Vikingekompasset samt til almindelig hygge: Knud H. Thomsens "Mændene og skibet", hvori berettes om Sigvald Flæskeside og hans mænds togt østover, der begynder og ender ved Limfjorden.

Skønne skrøner og fine fortællinger

Det fortælles, at det kom til vældig strid mellem den tyske kejser Otto og Harald Blåtand. Krigslykken var ikke med sidstnævnte, der blev forfulgt nordpå gennem Jylland til Limfjorden, hvor slaget kom til at stå på Sydmons. Det faldt ud til kejserens fordel, og han kunne sætte betingelserne ved forhandlingerne. Harald og den danske hær skulle lade sig kristne, og det blev de i Riskær ved Legind Bjerge, tæt ved Sallingsund – ved Faarup og det nærliggende Saxhøje og Trælborg. Men det skal også berettes, at norske Hakon Jarl, der havde været Haralds allierede, fik samme valg og måtte lade sig døbe. Han blev oven i købet prakkert et par præster på at hjemføre, så Norge kunne blive til et kristent land. Da den norske flåde nåede Hals, ventede den nogle dage på god vind. Det gav tid til nærmere overvejelser og til at få "skørtesvingerne" fra borde igen, inden

flåden satte kurs mod hjemlandet. Harald Blåtand derimod drog atter sydpå og satte en sten ved Jelling...

En skrøne er, som Jørn Riel har formuleret det, en sandhed, der kunne være løgn, og en løgn, der kunne være sand. Det er ikke de ringeste fortællinger, man har hørt. Den slags findes der overhovedet ingen af i Limfjordsområdet. Til gengæld er her ufattelige mængder af trolde, kæmper og højfolk. Hamlet, Amlend, og hans stedfar kong Fenge havde hjemme ved Feggesund. Det hører også til fakta, at lokalbefolkningen i Limfjordsområdet kæmpede brave kampe mod svenske lejetropper i 1600-tallet. Som ved Skinders Bro i Himmerland, hvor en lejesvend hånede bondsoldaterne på den anden side af Simested å ved at vise dem sin bare røv. Desværre for ham var skytten

fra Lynderupgaard med, han fik et pletsud og soldaten blev begravet på stedet. Den historie havde man lokalt megen fornøjelse ved at genfortælle i et par århundreder herefter. En god historie, en skrøne, og så var det at arkæologerne ved nedlægning af naturgasledningen ved Skinders Bro fandt et skelet med en blykugle i bækkenet. Det er ganske vist.

Historierne er utallige. Ved Limfjorden fortælles gerne videre. Siden 2005 er der hvert år afholdt Limfjordsfortællinger fjorden rundt. Hertil kommer naturvandring og flere kulturhistoriske arrangementer.

1864

Limfjorden og 1864 – måske leder denne sammenstilling mest tankerne hen på "General Baglæns", 4. division og tilbagetrækningen fra Dybbøl. 4. division trak sig i marts 1864 under generalløjtnant, kammerherre Cai Ditlev Hegermann-Lindenchrone nordpå mod Limfjorden. 13. marts begyndte overførslen af soldater, heste og grej over Sallingsund til Mors. Det var vanskeligt, fartøjernes mængde var utilstrækkelige, og det hele varede fem dage – med fiskerbåde, gamle rofærger og små sejlskibe. Det var stærk blæst, slud og regn. "Omtrent ved midnat kom turen til vor eskadron, og det tog ca. to timer at føre os over det 2500 alen brede sund.", fortalte Peter Andersen, korporal ved Randers dragonerne i sin dagbog. I begyndelsen af april trak en del af hæren sig atter tilbage fra Mors og Limfjordsområdet. Nu havde man bedre

overfartsvilkår: Der var bygget anlægsbroer og indsat et par af marinens transportbåde samt et dampskib. Overførslen af hele eskadronen kunne nu klares på knap en time. Der vedblev at være en større troppestykke på Mors indtil slutningen af juni.

Den 22. juni så man fra Mors en afdeling tyske dragoner ride langs fjorden på Sallingsiden. Den 12. juli nåede en større styrke på ca. 100 mand overfartsstedet. De satte flag efter færgebåden, men det overså kromand og færgeribestyrelse Sejersen i Sallingsund Færgekro med vilje. Nogle dage senere var øen omringet, major Eliatschek gik over Odde Sund den 13. juli for herfra at nå Vildsund. Natten efter var der overgang til Mors ved Sallingsund under kommando af grev Bellegarde. Man rådede over brotræen og 37 transportbåde og klarede overgangen på under en time – godt over 1000 mand. Nykøbings Havn med 16 skibe blev straks beslaglagt. De preussiske tropper forlod atter området i slutningen af juli.

Kun få uger senere nåede en tysk rejsende forfatter Limfjorden. Theodor Fontane var på rejse i Jylland samme år som den store krig. Tilsyneladende uden problemer fik han god kontakt med de lokale og blev behandlet godt. Han er vist nok den eneste, der siden har skildret en tur med rofærge som noget smukt og positivt, og opholdet på en færgekro som en hyggelig fornøjelse. Hans rejseskildringer fra Limfjordsområdet blev trykt og udgivet efter hjemkomsten, og i dag rejser tyske rejsende fortsat i hans spor til Limfjorden.

Frederik den syvendes kanal ved Løgstør.

Limfjordsforsvaret

Efter forsvarslovene af 1909 stod det klart, at hovedparten af hæren ville blive koncentreret om Storebælt, Sjælland og især Københavns befæstning. Landegrænsen ved Kongeåen var umulig at dække, selv med en meget større del af den danske hær. Med tildelingen af de meget sparsomme midler til forsvaret af Jylland måtte det nøje overvejes, hvordan det tildelte kunne fordeles, hvad der kunne holdes. Allerede i 1905 blev planens hovedtræk formuleret: Hærstyrkerne skulle trækkes tilbage nord for Limfjorden – og det endelige redukt, den sidste post, der skulle forsvares i landsdelen, blev Mors. På Sjælland var det Københavns befæstning, på Bornholm Jomfrubjerg i Almindingen. I årene indtil Første Verdenskrig blev planerne for Limfjordsforsvaret udviklet, der blev afholdt øvelser, stillinger blev forberedt, og en del materiel blev overført til stedet. I 1912 blev seks af Søværnets gamle transportbåde således flyttet fra Århus og fordelt mellem Løgstør Kanalen og Nykøbing Havn. Samme år begyndtes opstillingen af en artillerikommando på Mors med 10 ældre 9 cm feltkanoner. De tre transportbåde blev magasin for kanoner, ammunition og øvrigt materiel. De lå ved duc d'alber i Jernbanefærgehavnen, hvor der i dag er Marina.

Limfjorden skulle for at undgå kontrol af fjenden spærres ved Thyborøn, Hals, Bejstrup og evt. Nibe. Flåden var dog ikke indstillet på at holde liv i ældre panserskibe, det var dyrt og personelkrævende. I stedet skulle så indsættes to små fiskerikontrol dampere Havørnen og Falken og to større redindsdampere Vestehavet og Vestkysten. De skulle bevæbnes med hver to 37 mm revolverkanoner fra flåden. De blev sent 1913 anbragt i transportbådene. Ammunitionen blev opmagasineret i Viborg. De fire skibsførere var reserveofficerer i marinen. Ved krigsudbruddet i 1914 blev de fire skibe bevæbnet og overført til Nykøbing – og besætningen kom i søværnets uniformer og suppleret med kanonbesætning. Dampene blev liggende i Nykøbing i hele sikringsperioden, men fiskeriet skulle stadig kontrolleres, og der skulle være redningsstøtte i Nordsøen. Redningsdampene var efter et stykke tid sjældent længere inde i fjorden end Lemvig. Kanonerne blev så anvendt til at sænke en del af drivminerne i Nordsøen.

I land begyndte man at anlægge de planlagte stillinger – til irritation for bl.a. de beboerne i Aalborg, der måtte lægge villahaver

til. Særlig stærk blev stillingen ved Pinen. Mange værnepligtige blev indkaldt, og ved Nykøbing Glyngøre var 1750-2000 mand fast placeret i stillingen og yderligere 1000 mand sikrede jernbanenettet i Salling. Der blev opstillet maskingeværer, det danskproducerede Madsen Rekylgævær, til beskydning af fly. Der blev lejet oplagsplads ved Nykøbing Havn til den øgede mængde våben, materiel, ammunition og udrustning. I 1918 fandt den jyske hærstyrkes efterårsøvelse sted på Mors, og slagets gang blev overværet af kong Christian X. Lykkeligvis blev det aldrig til mere end forberedelse og øvelse.

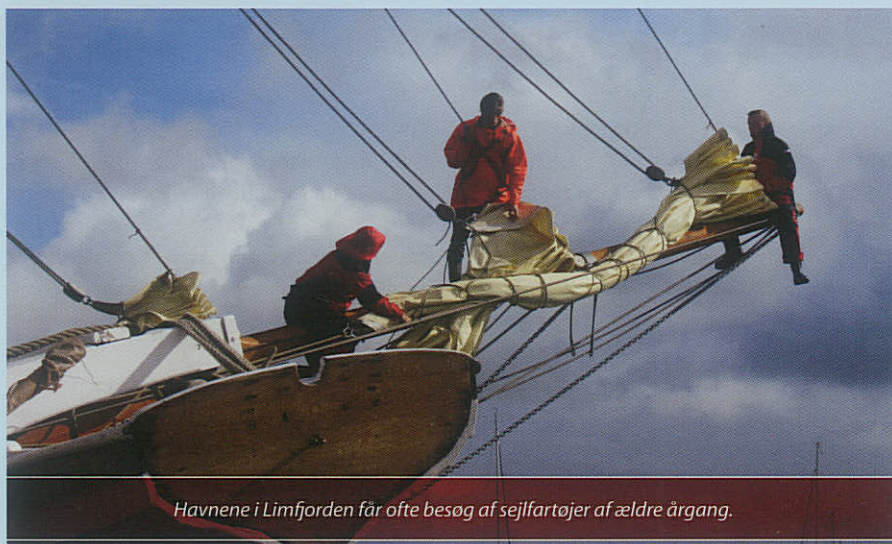

GLENTEN ved kaj i Nykøbing Mors august 2010.

Limfjordsbåde

I august (weekenden uge 33/34) er der Verdensmesterskab i sjægtesejlads ved Hjarbæk, som der har været siden 1977. I 70'erne blev den gamle fiskerbåd genopdaget og de sidste eksisterende eksemplarer reddet bl.a. i forbindelse med filmatiseringen af Hans Kirks "Fiskerne". Der var ikke mange, slet ikke originale, eksemplarer af sjægten tilbage - damjollen, klinkbygget med sprydstagsrig. De sidste eksemplarer var efter 1900 blevet forsynet med motor og dækket af glasfiber. Fra 1970'erne kom der gang i både bevaring og i nybygning af Limfjordssjægten. Flest findes i dag i Hjarbæk, i Skive samt ved Jegindø. Udover VM i Hjarbæk konkurrerer sjægtesejlerne ved hhv. Venø i juni og ved Jegindø. Det er ikke noget nyt fænomen. *Achton Friis skrev i 1909: "De vestlige Limfjordsegne var sjægtenes virkelige tumleplads. Folkene fra Nykøbing og Thisted havde ord for at sejle fanden et øre af i de små åbne både ..."*. Der blev afholdt konkurrencer med præmier fra sidste del af 1890'erne.

Sjægten kom til fjorden engang midt i 1800-tallet. Navnet har den fra Norge. Før sjægten fandtes en anden Limfjordsbåd. Den har ikke noget navn, bortset fra at den senere er blevet betegnet 2den glemte". Den ses på

Havnene i Limfjorden får ofte besøg af sejlfartøjer af ældre årgang.

malerier fra 1800-tallet af bl.a. Rasmus Henrik Kruse og Hans Smidth. Den findes også i små skitser i Holger Rasmussens store værk om Limfjordsfiskeriet før 1825, her bruges den til fiskeri med pulsvåd: En båd med helt lige udfaldende stævne. Med brede bord og moderat spring. Den synes næsten kileformet fra forstævnen til bådens bredeste sted ca. ¼ bådslængde fra agterstævnen. Den har ikke ringdæk eller dam, men den er kølbygget og sejlførende ligesom sjægten. Den minder egentlig lidt om de papirbåde, vi lavede som børn. Sjovt om vi kunne rekonstruere denne glemte båd.

Kåge ser man heller ikke længere. I modsætning til sjægten og den ældre fiskerbåd var kågen fladbundet og uden køl. Den fandtes i mange størrelser og passede før 1825 og gennembruddet ved Agger fint til de mange lavvandede områder i fjorden. De små kåge blev brugt af såvel fiskere som krejlere, der før Næringsfriheden drev deres ikke helt lovlige handel i enhver krog i fjorden. De store kåge blev brugt til at fragte godset på fragtskibene over de lave grunde ved Løgstør og mellem red og skibsbro ved købstæderne, før byerne fik deres egentlige havneanlæg.

At bjerge sig med kællingen

"Af Forsigtighedshensyn var de befarne Folk dog øverst; jeg stod midt paa Bagbords Nok af store Bramraa, ca. 150 Fod højt, og vi kunne alle holde fast i en Ryggert, der gik fra Stangen ud til Toplenten; det gik ogsaa godt, indtil de begyndte at salutere de 27 Skud for Kongen. Efterhaanden som de 6000 Punds Kanoner blev varme, fór de tilbage i Brogene med et Bump, der fik hele Skibet og ikke mindst Rigningen til at ryste. Jeg kunne mærke nogle var ved at vakle og tabe Balancen; det gjaldt om at staa fast, der skete da heller ikke noget." Denne præsentation for Kongen og admiralstaben var indledningen til fregatten Jyllands vintertogt til Vestindien 1886-87. Fortælleren er Jens Kusk Jensen, der blev indkaldt til orlogs i oktober 1886 og udtaget til togtet som en ud af blot fire befarne til storsejlet. Til storsejlet hørte desuden 28 lægdsrullefolk, der måtte tages i skole og trues med klø, før de mestrede kunsten at klare arbejdet

på ræen 75 fod over vandet. "Inde paa Midten var den saa tyk, at en Mand ikke kunne spænde om den med Armene, den var omkring 87 Fod lang, Storsejlets Areal 72 x 47 Fod, ca. 860 m²."

Jens Kusk Jensen blev født i Vester Assels på Sydmons 1866 og havde sine første sejlerfaringer på Limfjorden. Efter orlogstiden var han atter til søs med handelsskibe. I årene 1893-1916 boede han i Nykøbing Mors, d.v.s. når han var hjemme fra sejlads i vintermånederne. Da holdt han bl.a. navigationsskole i byen for unge søfolk. I 1901 udkom hans store værk Haandbog i praktisk Sømandsskab, der er genudgivet flere gange siden og stadig er en bibel for sejlskibsentusiaster.

Kusk Jensen skrev også en håndbog i Sømandsskab for Baade, Lystfartøjer og Motorbaade, der udkom første gang i 1922. I

den kommer hans tilknytning til Limfjordsområdet ret tydeligt frem, bl.a. omtaler han "fiskersjægten". Også de særlige forhold i Limfjorden skinner igennem. I afsnittet om bådsejls forklarer bl.a. hvordan man klarer voldsomme vindkast: "Det første Middel er at slække Storskødet og forsigtigt bringe Baaden saa nær til Vinden, at Sejlene kan holdes omtrent levende, hale Stagfokken ned og - er dette ikke nok - tage Sprydstagen ud af Storsejlet. Et Storsejl, der hænger uden Spryd kaldes en Kælling, og mange har bjerget sig med Kællingen i en snæver Vending".

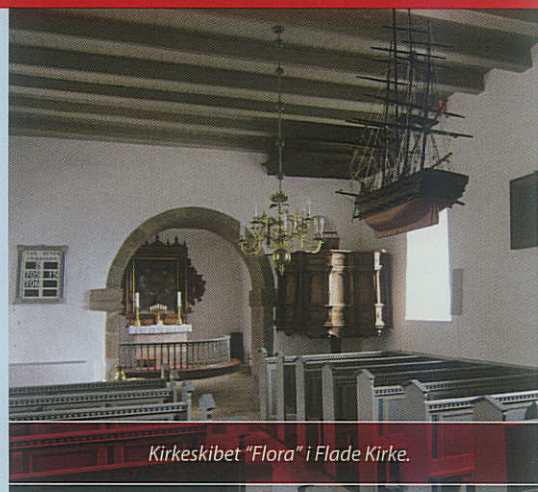
I Vester Assels kirke ses i dag Jens Kusk Jensens model af barken Danmark, det sidste skib han var på langfart med, og som han forærede til kirken i 1907 - et af landets smukkeste kirkeskibe. Om Jens Kusk Jensens færden på såvel Limfjorden som de syv have, om sømandsskab og navigationshistorie er der godt læsestof at hente i to bind af Maritim Kontakt bind 17 og 25: En Sømands Oplevelser i Fred og Krig samt Navigationens Udvikling - og lidt om hans liv og håndbøger (1995 og 2003).

Flåde i miniature

Limfjordsegnen er rig på god jord, på frugtbare græsenge og på godt fiskeri og har tidligt tiltrukket sig opmærksomhed fra folk og institutioner, der ønskede at udnytte dette faktum. Kirker, klostre og herregårde ligger tæt omkring fjorden. Det giver masser af kulturhistorie at studere. Flådehistorien fylder til gengæld ikke meget efter vikingetiden. Limfjorden har ikke i den sammenhæng stor strategisk betydning. Til gengæld har mange Limfjordsfolk været søfarende og potentielle for flådens bemanning. En del af dem er blandt de personer, der har skænket kirkeskibene til områdets mange kirker. De ældste bevarede kirkeskibe er fra 1700-tallet og indtil sidste del af 1800-tallet er der tale om orlogsfartøjer. Særlig korrekte i gengivelsen er de ikke nødvendigvis, men fascinerende søstykker er de under alle omstændigheder.

Kirkeskibe kendes fra alle europæiske områder med tilknytning til havet, men ingen steder er de så udbredt, eller traditionen så levende, som i Danmark. I de tidligere danske områder i Nordtyskland, Sydslesvig og delvis også i Holsten, er traditionen dog også ret udbredt.

De ældste kirkeskibe i Limfjordsområdet ses i Thy, forenkede skibsmodeller med masser af kanoner. Hillerslevs skib, Hedeveg Suleima fra o. 1750, er nærmest enestående med ikke mindre end 80 kanoner. Ellers er der ofte tale om lettere fregatter som f.eks. kirkeskibet i St. Clemens, Nykøbing, der er skænket til kirken af en af de tre købmænd, der 1788 fik kongelig tilladelse at lave havnebassin i Nykøbing, det første egentlige havneanlæg vest for Aalborg. Efter de tunge fregatter følger lettere og

Kirkeskibet "Flora" i Flade Kirke.

en del korvetter. Den mest populære skibsmodel er fregatten Jylland, der hænger i over 30 danske kirker. De første merkantile fartøjsmodeller kom til efter midten af 1860'erne. Her er især tale om imponerende flermasters fartøjer. Noget helt for sig er dog kirkeskibet i Nibe kirke, det er nemlig en sildekåg.

Vejen til sømandens hjerte

Limfjorden er et herligt spisekammer. Allerede Saxo skrev: I Jylland "ligger den saakaldte Limfjord, der er saa rig paa Fisk, at den sikkert yder Indbyggerne lige saa megen Føde som hele Agerlandet tilsammen." Der er sket meget i århundrederne siden – og særlig i 1970'erne og 80'erne syntes livet i fjorden at dø. Den gode nyhed er, at det tværregionale samarbejde om at forbedre miljøforholdene i fjorden synes at bære frugt. Vandkvaliteten er forbedret væsentligt. Hummeren er vendt tilbage.

Føde fra fjorden: I Løgstør, på Fur og i Nykøbing afholdes årlige skaldyrsfestivaler, sild og Limfjordskaviar er stadig at få, flere Limfjordskroer er gode for stegt ål, får og kødkvæg græsser på de gode limfjordsenge, flere fine mejerier, bl.a. Thise, har hjemme i området. I sæsonen er der aldrig langt til friske jordbær

og nyopgravede kartofler. Rejsen gennem Limfjordslandet kan give mange kulinariske oplevelser og glæder. Fjordrejerne kan man selv hive ind – og lystfiskere har rigtig gode muligheder fjorden rundt.

Limfjordskroerne: Limfjordsområdet kan man i alle ordets betydninger sejle fra kro til kro. Hovedparten af de mange kroer har rod i færgerierne. De var raste- og ventepladser for rejsende, der måtte vente på magsvejrer og på, at det var trygt at gå ombord i de store rofærger. Ved Feggesund, Fursund og Hvalpsund findes stadig ægte efterkommere af færgegårdene, her er der stadig færgeoverfart. De fleste steder er færgerne dog afløst af faste forbindelser i form af broer eller dæmninger, men kroerne består: Oddesund, Tambohus, Vildsund, Sallingsund. Andre steder ligger de traditionsrige spise- og overnatningssteder

ved gamle ladepladser og udskibningssteder som Doverodde og Hjarbæk – og endelig findes nogle få, der egentlig er gamle vejtkroer på landeveje ved fjorden. I købstæderne ligger spisestederne om ikke på kajen, så i meget kort afstand herfra.

Fra Limfjordens spisekammer. Muslinger opdrættet på line.

Denne artikels forfatter kan hyres som rundviser, fortæller og turarrangør, til lands og vands i Limfjordsområdet. Forbindelse til andre fagfolk og kendtmænd formidles også ved henvendelse til Kulturarvsforbindelsen, tlf.nr. 25 66 81 17 eller susover@hotmail.com

**WITH SOME THINGS YOU NEVER TAKE RISKS.
MARITIME READINESS IS ONE OF THEM.**

Denmark's commitment to national and global maritime security demands the most reliable multi-role helicopter. One that's operationally proven at sea and around the world. With advanced mission systems for complete situational awareness. That employs network-enabled data links for information sharing and instant decision making among allies. A helicopter that's in full production, globally supported and whose costs are based on fact.

MH-60R. The real solution. Ready to Launch Now.

www.mh-60.com

Sikorsky

A United Technologies Company

LOCKHEED MARTIN

Deadline afdelingsrapporter er altid den 15. i månederne februar, april, juni, august, oktober og december.

DISTRIKT I STORKØBENHAVN

Gert Allan Larsen

Maglemosevej 33 • Marbjerg • 2640 Hedehusene • Tlf. 20438796

Email: gert-allan@larsen.dk

Roskilde, Kongens Lyngby, Amager, København, Brøndby, Gentofte, Frederiksberg, Ishøj

BRØNDBY

Frank Urban rapporterer, at der også i 4. kvartal i 2011 var stor aktivitet i Brøndby Marineforening. En aften, hvor emnet var øl og hvilke retter øl med fordel kan nydes til, trak 77 feststemte medlemmer og ledsagere.

Mortens Banko og byvandring har også været på programmet. Byvandringen i det gamle Valby havde Frank Urban som arrangør og vejviser. Med på turen var 40 deltagere, der sluttede rundvisningen i Valby Kulturhus, hvor der blev serveret højt belagt smørrebrød.

På medlemsmødet i november fik de 133 deltagere besked om, at tidligere afdelingsformand Gert Larsen på grund af Leni Ketlers sygdom havde overtaget posten som distriktsformand i distrikt 1/Storkøbenhavn. Endvidere var der en opfordring fra København Marineforening, om at medlemmerne i Brøndby burde melde sig i denne afdelings skrantende bådlag. Ib Damshøj sprang til med 5 minutters muntert indslag om sin tid i forskellige værn og på Grønnedal. Foredraget var om "Georg Stage".

Julemanden ankommer til julehyggen hos Brøndby Marineforenings Skyttelav.

Flere medlemmer var med på "Ole Rømer March" med indlagt visit, grillpølser og Irish coffee hos afdelingsformand Knud Truelsen.

121 deltog i julemødet, hvor Leni Ketler blev hædret med en pokal dels for sin indsats omkring salg af sløjfer til danske soldater og pårørende og dels for at have startet indsamlingen til en hjertestarter.

En henvendelse fra Søfarts- og Orlogsmuseet på Kronborg om at låne afdelingens tyske torpedo til brug for en specialudstilling om danske krigsjeleere er efterkommet.

Støtteforeningens juletræsfest den 26. november havde 64 deltagere. Julefrokosten den 10. december trak fuldt hus. arrangementet blev også brugt til at afholde julemarked.

Skyttelavet:

Brøndby Marineforenings Skyttelav har, ud over intensiv træning, i 4. kvartal haft 3 skydninger. To hygge- og en konkurrenceskydning.

Hyggeskydningerne var vindsydning den 24. oktober og juleafslutning den 12. december. Ved vindsydningen deltog kollegaerne fra København Marineforening. Præmietager på damesiden var Joan Arneberg og Irene Schjøtler. Thyge Nielsen, Jens Ole Løje og Frank Urban udgjorde vinderteamet hos herrene. Rapportør Anders Jørgen Hansen oplyser ikke noget om vindere ved juleafslutningen. Men der har været gang i løjerne med blandt andet u-bådssænkning, der sluttelig måtte afgøres

med lidt "raflen".

Konkurrenceskydningen var dysten mellem "FIOV" Vridsløse Fængsel, Garderforeningen fra Brøndby samt skytter fra Brøndby Marineforening. Vinderpokalen gik til gardererne, medens fængselspersonalet og Brøndby skytterne måtte nøjes med chokolade.

ROSKILDE

Panserinfanteridelingsfører Brian Ravn fortalte ved skaffeaftenen den 27. oktober om tjenesten i Bravo Kompagniet i Afghanistans Helman provins. – Et interessant foredrag hvor de 17 deltagere, følte sig tæt på begivenhederne, skriver afdelingsformand Arne Lykner.

Til pudsedagen sidst i oktober stillede 6 medlemmer, der som tak for indsatsen fik lidt godt til ganen.

Roskilde Marineforenings Skyttelavs bankospil den 6. november trak 22 deltagere, der dy-stede om 10 ænder. I spillepausen var der amerikansk lotteri.

Julefrokosten den 25. november blev vanen tro yderst vellykket.

Arne Lykner deltog på vegne af Roskilde Marineforening i Køge Marineforenings 70 års jubilæum den 27. november.

Roskilde Marineforening sluttede den 17. december 2011 sæsonen med julegløgg og æbleskiver. – Gløggen som afdelingskasserer Jann Persson er udsøgt mester i at blande, skaber altid en god stemning i stuen, slutter rapporten fra Arne Lykner.

KONGENS LYNGBY

Det er altid en fornøjelse af læse afdelingsrapporterne fra Kongens Lyngby Marineforening. Optimisme og gode medlemsrelationer går som en rød tråd gennem bestyrelsens arbejde. Denne gang fortæller Peder Møller Hansen eksempelvis, at godt og vel 70 i starten af november deltog i bankospillet i restauranten på Lyngby Stadion.

- Dette skabte en omsætning, vi skal tilbage til 2003 for at matche. Måske er de gode tider for bankospil kommet tilbage – tak til jer alle, skriver Peder Møller Hansen blandet andet.

Farum Marina lagde rum til afdelingens juletræsfest den 29. november. Arrangementet blev, ud over julehyggen, brugt til at uddele en række skydepræmier. Således kunne skytteudvalgsformand Henrik Prytz tildele Peter Bruun og Kaj Krogh præmier for indsatsen ved blindskydning. Per Kirkegaard vandt tipsskydningen foran Ole Fonager. Det var så Henrik Prytz selv, der tog sig af førstepladsen ved skydningen til "uglen". Her blev Per Kirkegaard Nielsen toer. De konkurrencelystne medlemmer drog også indholdet af minebøssen ind som konkurrencemoment. Her vandt Elisabeth Pedersen en flaske ægte skotsk whisky. – Alt i alt en dejlig aften, hvor vi dansede rundt om juletræet og delte godteposer ud til børnene, lyder det fra Kongens Lyngby.

Medlemmer fra afdelingen deltog i højtideligheden ved mindeankret ved Nyhavn juleaftensdag samt i Marinehjemmeværnets nytårsgudstjeneste i Holmens Kirke den 8. januar. Generalforsamlingen er fastsat til den 27. februar.

Bestyrelsen kipper med flaget for Kai Erik Brandt-Hansen 85 år den 24. februar og Erik Gammelmark Paaske 70 år den 15. marts.

Vue over julestuen i restauranten på Kongens Lyngby Stadion. Medlemmer, ledsagere og børn, i alt over 70 personer, fra Kongens Lyngby Marineforening deltog i arrangementet.

Skyttelavet:

Træningen til landsskyttestævnet i Esbjerg den 17. og 18. marts startede på fulde omdrejninger den 9. januar.

KØBENHAVN

Erling Helslev har på et medlemsmøde fortalt marineforeringskollegaerne i København om "Nella Dan"s forlis i sydpolarhavet i december 1987. Erling

Helslev var maskinchef på skibets sidste rejse.

Foredragsrækken omfatter også Leif Rislunds beretning til kollegaerne om et langt liv som tjenestegørende i Søværnet.

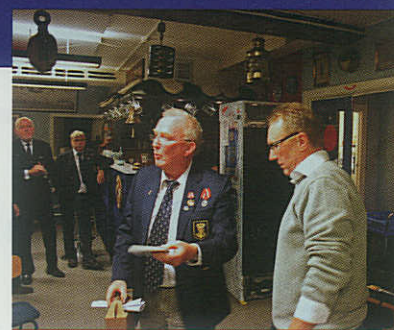
Uden for medlemsregiet har Tom Olsen været i marinestuen for at fortælle om to gange tjeneste i Søværnet samt et nuværende hos kriminalpolitiet. Frank Horn oplyser, at alle 3 foredrag

var fyldt med spænding og humor.

98 deltog i juleskafning og banko den 3. december. Arrangementet foregik i Søofficersskolens Aula.

Skyttelavet:

Skyttelavet er nu tilbage i DGI byen. Dette bevirkede ifølge Frank Horn, at skytterne mødte talstærkt op. På første træningsaften afvikledes efterårets

hjemmebaneskydning. Den 13. december stod den på juleskydning inde skytterne gik på juleferie.

DISTRIKT II NORDSJÆLLAND

Elektriker Birger Tykskov
Heimdalsvej 9, lejl. 518 • 3600 Frederikssund • Tlf. 51 23 21 12
E-mail: birger@tykskov.dk
Helsingør, Hørsholm/Rungsted, Gilleleje, Hundested, Hillerød, Frederikssund, Frederiksværk

GILLELEJE

Fiskeskipper Peter Andersen, medlem i Gilleleje Marineforening, havde en fyldt marinestue i sin hule hånd, da han den 4. november fortalte om det

gamle Gilleleje. Det spændende foredrag blev fulgt op af lysbillede fremvist af Søren Svendsen. Aftenen sluttede med øl og smørrebrød.

Ultimo november var der igen

mange medlemmer i stuen. Denne gang mestendels fordi den stod på gule ærter tilberedt af afdelingens superbe kabysteam.

HØRSHOLM/ RUNGSTED

I en yderst positiv rapport fra Hørsholm/Rungsted Marineforening oplyser afdelingskasserer Henrik B. Pedersen, at afdelingens efterårsbanko blev hovedleverandør til medlemmerne af mortensænder. Han fortæller også, at ulkeafterne den første onsdag i hver måned har stor fremmøde. Det gjaldt ligeledes

julemiddagen, der havde besøg af halvdelen af medlemmerne.

Under navnet "Side 9 piger-nes frokost" arrangerer ægtefællerne tid til anden fællesfrokost. Det har udviklet sig til en rigtig hyggelig sammenkomst.

Julestuen samlede et halvt hundrede børn, forældre og bedsteforældre. Børnene og den kreative del af de voksne klippede, og klistrede for at få juletræet så smukt som muligt. Som belønning kom julemanden forbi med ballontrylleshows og godteposer. Imedens nød de voksne gløgg og æbleskiver.

DISTRIKT III VESTSJÆLLAND

Overmekaniker af 1. grad
Edward Jelen
Nankes Plads 2 • 4220 Korsør • Tlf. 58 35 29 50
Kalundborg, Nykøbing Sjælland, Slagelse, Holbæk, Korsør, Skælskør

NYKØBING SJÆLLAND

Nykøbing Sjælland Marineforening har et godt samarbejde med Nordgårdshallen. Således lagde hallen lokaler og forplejning til, da afdelingen den 15. oktober holdt fødselsdagsfest med 52 deltagere. Afdelingsformand Flemming Regstrup Hansen fortæller endvidere, at de 40 deltagere ved julefrokosten den 26. november også fik maden leveret af Nordgårdshallen.

Det var dog afdelingens egne medlemmer, der sørgede for de

stegte ål til de 27 kollegaer, der den 26. november mødte frem til mandeaften.

Kendetegnende for arrangementerne er, at der altid er en god stemning, lyder det fra Flemming Regstrup Hansen.

Bestyrelsen kipper med flaget for Allan Engelbrecht Hansson 60 år den 8. februar. Kay Büchmann 50 år den 15. februar. Torben Goibert Hansen 60 år den 21. februar. Flemming W. Truelsdal 70 år den 27. februar. Jørgen Koed 70 år den 3. marts. Bent Hansen 70 år

den 4. marts og Poul Erik Sandberg 65 år den 12. marts.

KORSØR

Theis Rosschou skriver, at stuen var fyldt til sidste plads med medlemmer og ledsagere til åleskafningen den 15. oktober. – Lørdag den 5. november drog sangkorets medlemmer med tungt sind til Vemmelev Kirke for at tage afsked med vores guitarist Kaj Christensen, som desværre ikke kom sig over sin sygdom. Koret fortsætter dog og er ude for at finde en anden, som kan akkompagnere. Skulle der være nogen som har lyst og

Stemmingsbillede fra åleskafningen den 15. oktober i Korsør Marineforening.

mener at kunne, så kom endelig frem af busken, lyder det fra Theis Rosschou.

Det var også den 5. november, der med Susanne Sønderbye som mellemmand blev serveret "Kudskehusets Vildtbuffet" i marinestuen. Korsør Marineforenings støttegruppe "Sirenerne" serverede ugen efter gule ærter med tilbehør, pris kr. 30,00. Medlemmerne takker for de gode initiativer.

Julefrokosten den 3. december bød på god mad og musik samt mange glade og fornøjede medlemmer, der holdt ud til sidst på aftenen. December bød også på sangkorets juleafslutning den 6. december samt gløgg og bankospil den 17. december.

Sluttelig gør bestyrelsen opmærksom på, at generalforsamlingen er flyttet fra sidste lørdag i februar til lørdag den 18. – men stadig kl. 09.00.

DISTRIKT IV SYDSJÆLLAND

Skibsfører

Henrik Marrill Christiansen

Grønsundvej 17 • 4780 Stege • Tlf. 55 81 10 88 • Mobil: 51 23 50 70

E-mail: hmc.stege@mail.dk

Næstved, Møen, Køge, Vordingborg, Stevns, Haslev

VORDINGBORG

En planlagt septemberevent for afdelingerne i distrikt 4/Sydsjælland til marinemuseet i Laboe ved Kiel i Tyskland blev ifølge afdelingsformand Jes Hansen, Vordingborg Marineforening, aflyst. – I aflysningsprocessen var der flere af de tilmeldte, som gerne så turen gennemført alligevel, fortæller Jes Hansen.

– Dette ønske blev efterkommet med stor hjælp fra den lokale produktionsskole, som stillede to små 9 og 10 personers busser til rådighed, samtidig med at vores glade og meget venlige distriktsformand Henrik Marrill Christiansen og Jørgen Olsen stillede sig til rådighed som styrmænd. Herudover gav Henriks arbejdsplads Scandlines en god rabat på overfarten.

Af rapporten fremgår det tydeligt, at de 12 deltagere havde en fantastisk oplevelse. Transporten gennem det nordtyske landskab, forplejningen og selve museet levede til fulde op til gruppens forventninger. Deut-

scher Marinebund står for driften af marinemuseet i Laboe. Jes Hansen fortæller, at de tyske kollegaer var yderst venlige og ydede de danske kollegaer en fin service og rabat på adgangsbilletterne. Samtidig anbefaler han et besøg i museumsbutikken, der er spækket med spændende plakater, kort, forplejning og maritime affekter.

KØGE

Poul Sørensen fortæller, at der søndag den 27 november var trængsel i Marinestuen i Køge. Årsagen var, at Køge Marineforening fejrede sin 70 års dag. Afdelingsformand Jørgen E. Petersen var på grund af sygdom forhindret i at deltage, hvorfor næstformanden Jens Helge Olsen holdt jubilæumstalen. Af Jens Helge Olsens tale fremgik det, at lokalafdelingen af Danmarks Marineforening i Køge blev stiftet den 27 november formentlig på det daværende Hotel Hafnia, med Ib Christensen som formand.

Med Bent Nielsens tidsindstillede kamera er holdet fra distrikt 4 fotograferet foran marinemuseet i Laboe ved Kiel, Tyskland.

Julefrokosten i Køge Marineforening trækker altid fuldt hus.

Køge Marineforening har gennem årene markeret flere mærkedage. Først ved 25-året i 1966, der blev fejret med en reception på Skipperkroen og en gallamiddag på Odd Fellow gården under ledelse af daværende afdelingsformand Chr. Jensen. Siden har afdelingen fejret såvel 40 samt 50 års jubilæum. – 60 års dagen blev markeret ved en reception her i vores nyistandsatte hus med vores nuværende formand Jørgen E Petersen ved roret, skriver Poul Sørensen. – Her i Køge Marineforening er vi særdeles aktive med mange faste traditioner såsom fregatskydning, ålegilde, nytårsmønstring, foredrag og udflugter. Men det væsentligste arrangement er kransenedlægning ved mindestenen på havnen den 1. juli til minde om Niels Juels Søslag mod svensken i farvandet ud for Stevns og Ivar Huitfeldts kamp mod den svenske flåde i 1710. Det var i den anledning, vi fejrede 300 årsdagen sidste år den 4. oktober hvor Hendes Majestæt og Prinsgemalen deltog.

Køge Kommune har i flere år manglet et adoptionsskib. Nu har Søværnets Operative Kommando efter ansøgning fra Køge Kommune besluttet, at fregatten F363 NIELS JUEL bliver kommunens nye adoptionsskib.

På den baggrund deltog borgmester Marie Stærke samt afdelingsformand Jørgen Ejner Petersen i navngivningens arrangementet den 7. november på Odense Stålskibsværft.

Den 3. december blev den årlige julefrokost afholdt, som sædvanligt med fuldt hus. Igen havde kabyssen stableden helt store frokost med såvel kolde som lune retter på bordet, et arrangement der fortjener stor anerkendelse og tak til kabyspersonalet, slutter rapporten fra Køge.

HASLEV

Skipper Ingolf Nielsen besøgte den 29. oktober marinestuen i Haslev for at fortælle om et langt liv til søs. – Det var et utroligt godt foredrag med lysbilleder samt en fantastisk stemning i stuen, skriver Leif Hollænder. Han roser også maden som de 13 fremmødte medlemmer nød godt af. Maden var også perfekt ved julefrokosten den 26. november. Her deltog 12 medlemmer.

Den 20. februar er der generalforsamling. Herudover er der planlagt grønlandskrydstogtsforedrag engang i februar. Her er foredragsholderen distriktsformand Henrik Marrill Christiansen.

DISTRIKT V BORNHOLM

Flemming Svendsen
Sigurdsgade 26 • 3700 Rønne
Tlf. 21738542 • E-mail: leftsvendsen@gmail.com
Bornholm

RØNNE

Juleaften i marinestuen med middag, som hører en sådan aften til, blev en uforglemmelig aften for de 21 medlemmer, der

ellers skulle havde siddet alene hjemme, fortæller afdelingssekretær Peter Birk Jensen. – Det bliver helt sikkert en tilbagevendende begivenhed.

DISTRIKT VI LOLLAND-FALSTER

John Georg Thomsen
Fugleodden 1 • Hillestolpe 4960 Holeby
Tlf. 54 46 21 12 / 27 81 41 44
E-mail: brandth@privat.dk
Nakskov, Nykøbing Falster

Cateringbesætningen ved nytårsmønstringen i Nakskov, nærmest kameraet Marianne Jensen efterfulgt af Inge Holm og Janne Stokholm Nielsen, modtager komplimenter af afdelingsformand Knud Stokholm Nielsen.

NAKSKOV

Distriktsformand John Georg Thomsen har begået denne rapport fra nytårsseancen i Nakskov Marineforening. – Det er den første lørdag i det nye år og en ganske almindelig lørdag – og dog? For i Marinestuen i Nakskov Marineforening skal jeg lige love for, at snakken går. Klokkeren er lidt før 1300, og det er i dag, der er indkaldt til Nytårsmonstring med skafning. Vi skal have saltet torsk, og næstformand Henri Holm har passeret og plejet torsken i de sidste 2½ måned. Pigerne har travlt i køk-

Ellers bød årets 2 bageste mænder på kammeratskabsaften den 5. november med et besøg over al forventning.

Bestyrelsen overvejer at ændre søndagssilden til en lørdagsfrokost. Dette mestendels fordi de har en fornemmelse af, at flere kan deltage på lørdage.

Forhalingen anden søndag i advent af kirkeskibet THETIS fra Rønne Kirke til terminalen ved Bornholm Færgen, blev vanen tro en hyggelig og flot begivenhed. Kirkeskibet står på havneområdet fra primo december til

den 1. januar. De 50 deltagende fik efterfølgende serveret gløgg og æbleskiver i Marinehuset.

Arrangementerne i februar består af kammeratskabsaften den 3. kl. 1800 og søndagssild den 19. kl. 1200. Fredag den 24. februar er der generalforsamling kl. 1800. Her er menuen gule ærter.

I marts er der igen kammeratskabsaften den 3. og sild den 19.

Afdelingen ønsker Carl L. Ilsøe tillykke med de 70 år den 26. marts.

kenet, og Henri har dækket et fint langbord. Der dufter, vi går til bords – jo, det skal nok blive et godt "torskegilde".

22 marineklædte medlemmer har sat sig, og formandens kommando lyder "klar ved flaget", og tænk sig, alle bliver siddende – fint! "klar overalt", op at stå, og nu kommer kommandoerne slag i slag, og flaget går til tops med bådmandspibens signal, "Kong Christian" afsynges, og selvfølgelig gemmer vi sidste vers til senere. Det lille glas fattes, "Dronningens skål", og til slut kommer ordren "gå videre", og vi knapper jakken op, så nu er der plads, og vi sætter os.

Formand Knud Stokholm byder velkommen og ønsker godt nytår samt et særligt velkommen til et nyt medlem og Nakskovs havnechef. Så bliver der serveret, og den gode mandesnak er i gang med en kombination af "sørøverhistorier" og snak om mad. Det er rigtig hyg-

geligt, og man fornemmer den kammeratlige atmosfære. På rette tidspunkt slår formanden på glasset, og det nye medlem får påsat sit marineforenings-emblem med en forklaring om betydningen af de enkelte symboler. Som altid bringer sådan en sammenkomst minder frem fra tiden til søs eller i "Kongens klær", og latteren får frit løb, da enkelte (stående) fortæller om specielle hændelser som eksempel "royalt tøj" eller "maskinpistolbevæbnet gast, som indtager skib ved Færøerne". Ja! man skal jo nok have været til stede for at vide, hvad der ligger bag disse titler, men hvem ved? bare spørg når vi mødes.

På et passende tidspunkt blev flaget strøget og sidste vers af "Kong Christian" afsunget, nu var det tid til kaffe og hjemmebagte småkager. Vi sluttede hen på eftermiddagen efter en dejlig dag i Nakskov Marineforenings marinestue.

DISTRIKT VII FYN

Overhovmester, Ole Henry Julsrud
Slejpnervænget 8 • 5610 Assens • Tlf. 64 71 22 70
E-mail: julsrud@mail.tele.dk
Odense, Bogense, Svendborg, Nyborg, Assens, Kerteminde, Marstal, Ærøskøbing, Faaborg, Langeland, Middelfart

FAABORG

38 deltog i afdelingens julefrokost, fortæller afdelingsformand Hans Johansen. Efter det fantastiske frokostbord var der julebanko med maser af gaver sponsoreret af Faaborg bys forretninger. – Alt i alt en god dag hvor stemningen var i top, siger formanden.

Ved nytårsmonstringen den 7. januar modtog Villy Hansen afdelingens "årets mariner" medalje. Flemming Mortensen modtog 50 års jubilartegnet for indkaldelsen til Søværnet. Frank Rasmussen modtog 25 års medlemseblemet fra Danmarks Marineforening. Til Jette Christensen var der smukke øringer

► som tak for hendes indsats ved afviklingen af "Øhavets Dag" i det sydfynske øhav.

Generalforsamlingen afvikles lørdag den 4. februar.

Skyttelavet:

Svendborg Marineforenings Skyttelav vandt både på spinde- og herresiden, da skyttelavene fra Faaborg og Svendborg Marineforeninger i november mødtes i Faaborg til venskabskydningen for "Sydfynske Marinere & Kadetter. Det oplyser sitet Sydfynsavisen.dk.

Kurt Hardi fortæller, at støvnet blev afviklet første gang i 2010. Dengang var det også skytterne fra Svendborg, der løb med pokalerne.

Resultaterne blev i år, at Svendborg herrerne (marinerne) fik 955 point mod Faaborgs 951point. Pigernes (kadetterne) skydning gav et plus på 15 point til Svendborg.

Ved en indlagt "Fun-skydning" var der mere held til Faaborg. Her vandt Arne Rasmussen fra Faaborg Skyttelav med 225 point.

Bedste skytter hos pigerne blev Helle Larsen, Svendborg, med 196 og Janni Plum, Faaborg, med 181 point. Hos herrerne delte Erik Lindhardtzen, Svendborg, og Sven-Anker Plum, Faaborg, førstepladsen med 194 point til hver.

Erik Lindhardtzen (tv) og Sven-Anker Plum, Faaborg blev bedste skytter overalt ved novembervenskabskydningen i Faaborg.

Afdelingsformand Faaborg Marineforening Hans Johansen (tv.) ønsker tillykke med medalje, emblem og tegn til Flemming Mortensen, Frank Rasmussen og Villy Hansen.

Arrangementet sluttede med hovmester Anni Jørgensens aldeles fortræffelige silde-, skildpadde- og ostebord.

Skyttelavsformændene Kurt Hardi, Faaborg og Frede Kristiansen, Svendborg har allerede aftalt revancheskydning i efteråret 2012.

ODENSE

Her på redaktionen beklager vi, at teksten omkring Odense Marineforening i decemberudgaven havde et udfald. Vi bringer her det fejlombrudte tekststykke: *Afdelingssekretær Frits Hendriksen-Nielsen skriver, at – med nogen resignation må det konstateres, at året desværre ikke medførte anløb af orlogs- eller andre fartøjer, som Odense Marineforening kunne have modtaget med flagkommando og åben marinestue. Men parade-sejlads må selvfølgelig altid vige for skarp tjeneste, som mere og mere synes at være Søværnets omdrejningspunkt.*

Afdelingen har nu modtaget og installeret den nye dampovn, hvor kokkene fremover skal trylle. Odense Marineforening modtog, som omtalt i et tidligere Marineforeningen Tidsskriftet "Under Dannebrog", i marts et kontant bidrag på 40.000 kr. til formålet fra en fond under Energi Fyn, ellers havde køb af et så avanceret og dyrt stykke kabininventar ikke været muligt. Ovnene mangler i skrivende stund endnu at stå sin prøve. Dog ikke den første, eftersom ingen havde taget højde,

eller rettelig bredde, for en manko på to centimeter i døren for at ovnen kunne komme igennem, så karm med videre måtte nedbrydes for at bane vej, hvilket heldigvis lykkedes.

SVENDBORG

Henning Pehrson skriver, at efteråret er gået med de sædvanlige aktiviteter. En enkelt aften var der pudning af vore kobber- og messingting, og som afrunding blev der serveret hovmesterens surprise middag. Det er altid hyggeligt selskab og i god stemning. Der bliver luftet mange minder om gamle episoder med både spøg og skæmt.

Kanonbådsprojektet sejler stille derudaf. Freddy Damgård er kvik til at gå rundt med indsamlingsbøssen for med sagte trusler om udlevering af personlige oplysninger at opfordre medlemmerne til at deltage i indsamlingen.

Vi har afholdt de sædvanlige julefrokoster for både Marineforeningen og Skyttelavet, og begge arrangementer har været af en sådan madmæssig udformning, at det er nødvendigt at gå på slankekur, men først til næste år.

Vores blad havde som forside et foto af vor lokale havfrue, som en ukendt kunstner har sat op ude ved Skårupøre. Nu venter vi bare på de japanske turisters fotografering af kunstværket.

Foredragsvirksomheden kører også fint derudaf. Orlogs-

provst Ejgil Bank Olesen har fortalt om sejlads med flådens skibe de sidste 25 år, Hans Christian Berg har holdt foredrag om Kanonbådskrigen 1807 – 1814, og senest har de 2 brødre, Lars og Morten Halsskov, fortalt om deres bog angående M/S Hans Hedtofts forlis. Der var fuldt hus, hvilket vil sige 80 tilhørere.

Kortklubbens 12 medlemmer hygger sig hver torsdag eftermiddag med et slag L'hombre, og travaljeroerne hiver i årene hver tirsdag eftermiddag.

Den 12. december fyldte vores formand, Erik Bodal, 65 år. Marinestuen var fyldt med honoratiorens, der berømmede hans stadig ungdommelige udseende og energi. Ved en hurtig sammenligning må det være vi andre, der er blevet gamle og trætte. Alligevel ønsker vi ham tillykke og husker, da vi kun var 65 år gamle.

Skyttelavet:

Det kostede Svendborg Skyttelav en omgang øl til 32 skytter, da provianten ved julefrokosten lod vente på sig. Det fortæller Erik Lindhardtzen. Til gengæld var forplejningen superb, da den nåede frem til marinestuen.

Havfrue á la Svendborgsund.

Arrangementet blev brugt til at uddele en række præmier. Ifølge rapporten er der som hovedtræk en jævn fremgang i resultaterne for lavets skytter. Eksempelvis er der 3 skytter, Anni Nielsen, Ove Frisch og Jørgen L. Hansen, der siden foråret har forbedret sig fra 4 til 25 point. Det udløste en flaske vin til hver. "Morskabsskydningen" gav præmier til Niels Rasmussen, Steen Molnit samt Jørgen Ambus. De to første for første- og andenpladsen. Jørgen Ambus fordi han sluttede med anden dårligst placering.

KERTEMINDE

25 deltagere er åbenbart normen, når Kerteminde Marineforening byder til arrangementer i marinestuen. I hvert fald var det deltagerantallet ved de 2 arrangementer, gule ærter og

juleskafning, i årets 4. kvartal. Begge spisninger var med ledsagere. Medlemsdelen udgør ifølge Preben Ernsts ca. 10%. Så bestyrelsen opfordrer til, at flere medlemmer deltager i disse arrangementer.

Bestyrelsen har været til planlægningsmøde omkring havneplanerne for Kerteminde Havn. Preben Ernst oplyser, at kommunen ønskede at høre om Kerteminde Marineforenings planer i forbindelse med de omfattende ændringer på havnefronten. – Der er p.t. ikke noget nyt, siger Preben Ernst, - man da kommunens planer helt afhænger af, om der kommer investorer, kan der godt gå nogen tid, før der sker noget.

Øgede portoomkostninger gør, at bestyrelsen opfordrer medlemmerne til at opgive de-

res eventuelle mailadresse. Disse skal mailes til pheidn@mail.dk, så vil fremtidige meddelelser komme ad denne vej.

Afdelingen kipper med flaget for Ole Kjær Rasmussen 70 år den 26. januar. Børge Madsen 70 år den 18. februar. Hans Nielsen 70 år den 14. april og Peter Madsen 50 år den 9. marts.

Skyttelavet:

Distriktsskydningen i Nyborg udløste en anden plads til Kerteminde. Vinder blev Nyborg. Skytternes ægtefæller deltog i juleskydningen. Efter konkurrencen var der præmieuddeling og kaffe i marinestuen.

I skrivende stund er hjemmebaneskydningens første afdeling afviklet. Søndag den 4. marts er afdelingen vært for forårsdistriktsskydningen. Herefter forbereder Kertemindeskytterne sig

til landsskyttestævnet i Esbjerg den tredje weekend i marts.

NYBORG

Den 18. december afviklede afdelingen juletræ i marinestuen for børn, børnebørn og olderbørn. Det rapporterer Karl-Erik Sørensen. 39 børn havde taget deres "bedster" med til en hyggelig fest med fyldte godteposer, julemand, julemusik og julelege. De voksne fik gløgg og æbleskiver.

Der svinges med huerne for Børge Ferning 75 år den 4. marts. Niels Ries 60 år den 6. marts. Orla Poul Jensen 75 år den 11. marts. Jørgen Høiberg 75 år den 20. marts. Jørgen Holm Christensen 60 år den 21. marts. Egon Poulsen 70 år den 2. marts og Niels Algreen-Ussing 70 år den 28. marts.

DISTRIKT VIII SYDØSTJYLLAND

Svend F. Detlefsen

Hans Tausens Vej 39 • 6100 Haderslev

Tlf. 74 52 17 86

E-mail: svend39@msn.com

Padborg/Gråsten, Sønderborg, Fredericia, Kolding, Haderslev, Aabenraa, Vejle.

KOLDING

Julefrokosten 2011 blev afholdt ultimo november. Peter Broeng oplyser, at 35 medlemmer og ledsagere deltog i en festlig aften med julemad, julemusik samt en lille én til ganen.

FREDERICIA

Erik Birger Jensen fortæller, at efteråret i Fredericia Marineforening har stået i gourmeternes tegn.

Blandt andet bød bestyrelsen den 4. september til den årlige Grisefest. - Grisen blev i år doneret af et af vore medlemmer, Torben Jensen, i anledning af både hans og hustru Ries 50 års fødselsdag. Tilberedningen var igen trygt overladt til "kabysmester" Henning Kragelund og var

som sædvanligt perfekt, og en stor del af medlemmerne i følge med hustruer og kærester mødte forventningsfulde op.

Forventningsfulde medlemmer og ledsagere er klar til årets grisefest i Fredericia.

Den 10. oktober inviterede Erik Brun og Ole Sørensen på fiskemenu. Ifølge rapporten var d'herrers kulinariske evner på niveau med menuen ved Grisefesten.

Den 14. november stod den så på afdelingens 93 års dag. - Traktementet var traditionen tro gule ærter, pandekager og kaffe. De lovede pandekager var dog desværre blevet væk i kampens hede, hvilket afstedkom lidt venligt drilleri overfor "kabysmesteren". Endelig afholdt vi

den årlige julekomsammen for medlemmer med hustruer/kærester søndag den 4. december. Dette arrangement afsluttede - på nær den normale søndagsåbent - endnu et hyggeligt år i regi af Fredericia Marineforening, slutter rapporten fra Erik Birger Jensen.

HADERSLEV

Distriktsformand Svend F. Detlefsen skriver denne rapport fra Haderslev Marineforening: Vi kan nu se tilbage på et år i vores nye lokaler på Haderslev Havn. Havnen havde, som andre provinshavne, udspillet sin rolle som industrihavn. Der var for en hel del år siden forbindelse til København med DFDS, hvor man kunne komme med som passager både i kahyt og som dækslast.

Den tid er ovre, havnen er nu ved at blive ændret til et beboelses- og kontorområde, og hvad var mere naturligt, da afdelingen blev sagt op i vores lokaler inde i byen, at vi flyttede ned på havnen. Dette foregik i tæt samarbejde med Haderslev kommune, der stillede hus til

► rådighed, og ofrede tid på at rette lokalene op, men vi skulle selv gøre rent og male.

Året startede med nytårsparole, hvor vi havde planlagt, at vi skulle gå langs havnen med flaget til en stander med et skrue-

Afdelingsformand i Haderslev Marineforening Poul Emil Schmidt (tv) siger tak for et godt fredrag til borgmester i Haderslev Kommune J. Chr. Gejsing.

blad fra fartøjet HAMMER, som i en del år var adoptionsskib i Haderslev. Dette måtte dog aflyses, da den eneste mulighed for at komme langs havnen, var på skøjter.

Vi holdt admiralsforsamling i februar, og skulle vælge ny formand, da Palle Kok mente, at han havde gjort sit arbejde med flytningen af afdelingen fra den indre by til havnen. Valget var imødeset med forventning. Ingen havde meldt sig til posten, og det var ikke muligt at overtale Palle Kok til at fortsætte. Heldigvis meldte Poul Emil Schmidt sig til at overtage formandsstolen.

Vi har indrettet åbningstider og sammenkomster ud fra et fast skema. Vi har sammenkomster

en gang om måneden, vekslede mellem den sidste torsdag og fredag. Om torsdagene er sammenkomsterne uden damer, så vi kan hygge os med gode minder og historier fra vores unge dage. Om fredagene har vi gerne et eller andet på programmet. Der har været ølsmagning samt besøg af Haderslevs borgmester J. Chr. Gejsing, der fortalte om havnens betydning for byen og fremtiden for havnen.

For øvrigt har vi ellers åben lørdage fra 1000 til 1400 og fra november også om søndagen i samme tidsrum. Så medlemmer af Danmarks Marineforening er velkomne, hvis I skulle komme forbi Haderslev. Hvis en forening skal på udflugt, så står vi til rådighed med lokaler og eventuel

arrangement af frokost.

Hvis nogen har den mening, at der ikke kommer noget ud af et sendemandsmøde, så kan jeg berette, at på sendemandsmødet i Fåborg kom vi til at sidde til bords med Horsens Marineforening, hvor vi indgik en aftale om at aflægge hinanden et besøg. Horsens var først i Haderslev og i marts måned, tog vi til Horsens og havde en hyggelig eftermiddag sammen med dem.

Sankt Hans var der gris på gafflen. Med et fremmøde på 55 personer var det alle tiders aften. I september havde byen besøg af adoptionsfartøjerne, skolefartøjerne ALHOLM og ERTHOLM. Året 2011 sluttede med en frokost, som slutning på et godt år.

DISTRIKT IX SYDVESTJYLLAND

Bjarne L. Laudridsen
Gl. Vardevej 20 2.th • 6700 Esbjerg
Tlf. 75 13 34 76 • Mobil: 22 90 69 22
E-mail: bjarne.laudridsen@mail.dk
Esbjerg, Fanø, Rømø, Tønder, Ribe

FANO

Ud over et gastronomisk udbud i luksusklassen var det filmen "Alarm i Østersøen", der udgjorde underholdningen den 29. oktober. De 29 nydende medlemmer takker de 4 ydende kollegaer i kabyssen for en super aften.

13 medlemmer pudsede sig den 13. november til en gang røde pølser med brød.

50 medlemmer og pårørende

nød juleafslutningen den 11. december. – Efter at have nydt gløgg og æbleskiver spillede man 10 spil banko med rækkepræmie samt præmie på hele pladen, fortæller Hans Peter Carl. – Vi takker vore sponsorer Bygma, Brugsen samt restaurant Stoppestedet.

Bestyrelsen ønsker Preben Rømer Radoor tillykke med de 60 år den 30. marts.

DISTRIKT X MIDTJYLLAND

Vagn Christensen
Ahornvej 6 A • 8800 Viborg
Tlf. 86 62 01 52 • Mobil: 23 23 84 05
Aarhus, Randers, Grenaa, Ebeltoft, Viborg, Horsens, Samsø, Skanderborg

AARHUS

Som skrevet under jubilarstævnerreportagen og på bagsiden i Marineforeningen Tidsskriftet "Under Dannebrog" oktober 2011 var tidligere værnepligtig i Søværnet Thomas Haubro Skov forhindret i at modtage admiral Carstensens mindebæger med diplom ved stævnet på Holmen

i august.

At få hædret Thomas Haubro Skov blev derfor overdraget til Aarhus Marineforening.

Afdelingssekretær Cai Erik Muss oplyser, at overrækkelsen nu er sket. – Thomas havde en god aften og var fortjent glad for hæderen. Værnepligtig Thomas Haubro Skov er en orlogsgast,

Maskinmesterstuderende, tidligere værnepligtig i Søværnet, Thomas Haubro Skov (tv) modtager "Admiral Carstensens mindebæger" og diplom af næstformand i Aarhus Marineforening Bjarne Frederiksen.

der i høj grad er gået foran og har "taget slæbet". Hans oplevelser i Søværnet, herunder sejlads med TRITON til Bergen i 2 uger og 1 uge på Færøerne, hvor vejret ikke var så godt, gav ham mulighed for at sejle i maskinen, en oplevelse som har påvirket ham uddannelsesmæssigt. Så nu bor Thomas i Aarhus, og læser til maskinmester på Aarhus Maskinmesterskole. Vi håber i Aarhus Marineforening, at vi ser meget til Thomas i den tid, han er i Aarhus, skriver Cai Erik Muss.

VIBORG

Vagn Christensen fortæller, at Viborg Marineforening hen over efteråret og i den første vinter-tid har haft efterårsspising og julefrokost. Begge sammenkomster var med alle pladser besat. – Vores nye tiltag med medlems-spising hver anden torsdag i hver måned er blevet en overvældende succes, oplyser Vagn Christensen. – Det er rart, når bestyrelsens tiltag bliver bakket op af kollegaerne i afdelingen. Det er lige før, vi skal lave ventelister til disse torsdagskomsamener.

Viborgafdelingen stillede med et fuldt hold til distriktsskydningen i Horsens primo november. – Det er vi sgu ikke gode til, siger Vagn Christensen. Det blev til andenbageste placering, men vi hygger os og får mange gode snakke med de øvrige marineforeningskollegaer. I øvrigt roser Vagn Christensen arrangementet, der på forplejningssiden bød på stegte ål.

Ved medlemshyggemødet den 12 januar gav nærværende tidsskrifts redaktør, et diskussionsindlæg om tidsskriftet samt Danmarks Marineforening og jubilærprojektet.

Vagn Christensen, der er såvel afdelings- som distriktsformand, fortæller, at årets første distriktsmøde holdes med Skanderborg Marineforening som vært den 19. februar.

Afdelingens generalforsam-

ling afholdes i marinestuen fredag den 24. februar kl. 1800.

Der kippes med flaget for Carl Lunde 85 år den 17. februar. Christian Vels 70 år den 21. februar. Bent Mortensen 70 år den 2. marts. Knud Erik Kvist 60 år den 11. marts samt Leif Kyllsbech 70 år den 26. marts.

RANDERS Skyttelavet:

Ole Poulsen er ikke meget for at fortælle om placeringerne for Randers Marineforenings Skyttelav ved distriktsskydningen i Horsens den 6. november. Han fortæller dog, at Poul Poulsen blev bedste Randersskytte med 144 point. Heldigvis var skafningen med stegt ål og gammel ost fantastisk.

Bedre gik det under juleskydningerne med De Samvirkende Soldaterforeninger. Her gjorde Marineforeningen rent bord. – Hos damerne skød Tove Høeg 48 point og Etly Hougård 46. Gunnar Kristensen og Jørgen Steffensen fik begge 50 point. Her blev Jørgen Steffensen vinder med flest 10ere, skriver Poul Poulsen.

Problemer med at finde en ny bestyrelse til De Samvirkende Soldaterforeninger gør, at der bliver ekstraordinær generalforsamling i februar. Rapporten slutter med at opfordre skyttemedlemmerne til at deltage i træningsskydningerne. Dette for at få en nogenlunde placering ved Landsskyttestævnet i Esbjerg til marts.

GRENAA

Afdelingssekretær Søren Holck kan fortælle, at Grenaa Marineforening ved efterårsdistriktsskydningen i Horsens deltog med 3 hold. Det gav mange præmier, dog ikke førstepremier.

Afdelingshovmester Niels Voigt klarede traditionen tro at servere gule ærter af første klasse under kammeratskabsaftenen den 18. november. – En stor tak til ham og teamet, der serverede, lyder det i rapporten.

Som sædvane var det Torden-skiolds soldater, der den 29. november mødte frem i marinestuen til pudsedag. – Søndag den 11. december blev der afholdt julestue, hvor hele familien kunne komme og deltage i diverse aktiviteter, skriver Søren Holck. – Der blev serveret gløgg og æbleskiver og afholdt julebanko. Som noget nyt kunne man også vinde juleånder.

Bestyrelsen kipper med hjerne og ønsker tillykke til Karsten Kaas Jensen 60. år den 28. januar. Walter Pedersen 75 år den 3. april. Hans G. von Lillien-skjold 75 år den 8. april. Jørgen L. Simonsen 75 år den 14. april og Preben Fyrst Rasmussen 70 år den 15. april.

EBELTOFT

Sven Erik Sørensen, redaktør af Dykkehistorisk Tidsskrift, var foredragsholder under kammeratskabsaftenen i oktober. Under titlen "Jagten på metallerne" fortalte han om årene lige efter 2. Verdenskrig, hvor der var stor mangel på metaller. Derfor var der nok at gøre for erhvervsdykkerne med metalbjærgning fra de mange vrage i danske farvande. Dengang uden de sikkerhedskrav, der er i dag.

Ved kammeratskabsaftenen i november var det Hans Thøger Jensen, der fortalte og viste lys-

billeder om den dansk-norske søofficer og ekspeditionsleder Jens Munk. Foredraget kom godt og grundigt omkring personen Jens Munk og belyste blandt andet hele historikken omkring det fejlslagne togt i 1619, hvor han af Kong Christian den IV blev beordret op til området vest for Grønland for at finde nordvestpassagen.

Ifølge Jørgen Brøgger var begynde foredrag utroligt spændende og gav de mange tilhørere et godt indblik i de to emneområder.

To skuder skulle der til, før julemanden den 26. november kunne anløbe Torvet i Ebeltoft for at tænde det store juletræ. Først en søværts rejse til Ebeltoft efterfulgt af landtransport om bord i Sluppen. Ebeltoft Marineforenings "underafdelinger", Slupkor og Slupgaster, har den bærende rolle i det vellykkede arrangement. – Både Havnen og Torvet var sort af mennesker. Mindst 500, vurderes det, skriver Jørgen Brøgger. Fra Torvet gik det til fregatten JYLLAND for at tænde fregattens juletræ. Efterfølgende var der sammenkomst på skibets kanondæk. – Det var stemningsfuldt og rigtig god PR for Marineforeningen, lyder det fra Jørgen Brøgger.

Den 3. december deltog 65 i afdelingens julefrokost.

Det med PR-aktiviteter for ▶

Slupkoret fra Ebeltoft Marineforening er populær. Her giver de koncert på Torvet i Ebeltoft den 26. november.

► Danmarks og Ebeltoft Marineforening er de gode til i den østjyske havneby. Ud over de før omtalte "underafdelinger" og Skyttelav har afdelingen ofte en finger med ved diverse arrangementer omkring fregatinstitutionen. Således også juleskafning den 11. december 2011 med skibsmenu á la 1880. Her sørgede Slupkoret og afdelingens cateringteam for, at ærtesuppen med saltflæsk og beskjøtter ledsaget af bredfyldte mål med vestindisk romgrog løbende blev serveret for de mange hundrede besøgende. Alt under behørig musisk underholdning.

Jørgen Brøgger fortæller, at de mange bud efter Slupkoret fortsætter. Det har givet så meget omtale i medierne og mand og mand imellem, at et filmhold fra Den Europæiske Filmhøjskole

ved et arrangement den 5. november stillede op for at lave en reportage af og om koret.

Sidste medlemsarrangement inden jul var familiejulebankospil med 35 deltagere den 15. december og børnejuletræsfesten den 28. december.

Skyttelavet:

Peter Brøgger fortæller i sin rapport, at skyttelavet har fået miljørenoveret skydebanerne, så de nu lever op til de nyeste miljøkrav. – Arbejdet er udført med tilskud fra De Danske Skytteforeninger og Syddjurs Kommune, som vi siger hjertelig tak for støtten til. Det bliver en sand fornøjelse at skyde på de renoverede baner, lyder det fra Peter Brøgger.

De 3 hold, der deltog i distriktsskydningen i Horsens, kunne ikke fastholde de seneste

2 års førstepladser. Det blev kun til bronzepladsen.

Skyttelavet har også i år stået for hjemmebaneskydningen mellem de nordiske venskabsbyer Arboga i Sverige, Honningsvåg i Norge, Holola i Finland samt Ebeltoft. Nordmændene fik med 1452 point guld. Sølv gik til danskerne med 1426 point. Individuelt blev der en tredjeplads til Jørn Mortensen fra Ebeltoft Marineforenings Skyttelav. Denne nordiske hjemmebaneskydning medførte en invitation til skyttelavet om at deltage i et skydestævne i Arboga ultimo november. Invitationen kom dog så sent, at det ikke kunne lade sig gøre at få planlagt og markedsført stævnet. Peter Brøgger håber på en ny invitation her i 2012.

Den 28. november deltog 27

skytter i en instruktionsaften om korrekt våbenvedligeholdelse.

For at skærpe træningen er der indført "makkerskydning" den første træningsaften hver måned. Skytterne bliver parret ved tilfældig lodtrækning. Der er vin til det vindende team.

Juleskydningen den 14. december bød inden skydningen på skafning med ledsagere. Hovedskydningen gennemførtes som makkerskydning. Her vandt Jørn Mortensen og Flemming Kristensen. 2. pladsen gik til Tommy Schmidt og Jørgen Brøgger. Tredje blev Pia Skarritsø og Peter Basse. Jens Høj og Jørn Mortensen delte 1. pladsen i showskydningen. Desværre var der ikke mange ledsagere der deltog i skydningerne. På den baggrund bliver der i 2012 en speciel dameskydning.

DISTRIKT XI NORDVESTJYLLAND

Per Toftum Larsen

Søndervænget 14, Jebjerg • 7870 Roslev • Tlf. Privat: 97 57 46 16, Job: 4015 58 93

E-Mail: nummer14@mail.dk

Skive, Lemvig, Ringkøbing/Hvide Sande, Hanstholm/Thisted, Glyngøre, Morsø, Thyborøn

MORSØ

Firkløveret Svend Pedersen Hald, Ole Gade, Ernst Johansen og Hans Jørgen Steffensen forestod den kulinariske tilvirkning af de gule ærter, da Morsø Marineforening ultimo november kaldte til ulkeaften. Dessertpandekagerne klasse A var importeret fra fru Christina Vads private køkken.

Ud over den sublime skafning fik de 34 deltagere en god og hyggelig aften med masser af løst snak over bordene.

GLYNGØRE

42 medlemmer og ledsagere deltog den 26. november i afdelingens kombinerede efterårs- og julefest, fortæller Svend Erik Poulsen. Han oplyser også, at det vellykkede arrangement, der

ud over skafning havde indlagt lotterispil med mange fine præmier, var tilrettelagt af Glyngøre Marineforenings Venneforening.

Den 7 januar kl. 1300 mødtes medlemmer med ledsager i marinstuen til den årlige nytårskur. Under buffeten aflagde Gert R. Jensen talen til damerne. Til lejligheden havde Margit Poulsen begået en sang til og om bestyrelsen. – En hyggelig eftermiddag der sluttede hen på aftenen, lyder det fra Svend Erik Poulsen.

RINGKØBING/HVIDE SANDE

Bent Evald Christensen fik til delt medlemsemlen til Danmarks Marineforening, da han sammen med ca. 40 andre medlemmer deltog i afdelingens tor-

skespisning i november.

Ifølge Helmer Ritterbusch var fisken prima klasse A. Sammen med det rette tilbehør blev det en uovertruffen menu. Underholdningsdelen blev varetaget af Gunnar Hindø, der fortalte anekdoter om sin barndom i Hvide Sande. Han kunne blandt andet fortælle, at han som dreng sammen med sin far var med til at grave kanalen mellem havet og Ringkøbing Fjord. – Det var spændende at lytte til, skriver Helmer Ritterbusch.

Julefrokosten den 10. december startede traditionen tro med kranselægning ved mindstenen for de 5 redningsfolk, der

drukne den 9. december 1951 under en redningsaktion ved Hvide Sande.

Efter højtideligheden gik de 62 fremmødte over til marinstuen i Fiskeriets Hus for at nyde julefrokosten. Også her var kvaliteten høj. Især stod der gny om den del af Kurt E. Hansens sildebord, der bestod af sild fremstillet efter en gammel Christiansø-opskrift. – Dejligt at sidde lunt inden døre, medens blæst og regn rusker udenfor, og temperaturen er omkring 5 grader. Vi har derudover en fantastisk udsigt over havnen og slusen i Hvide Sande, lyder det fra Helmer Ritterbusch.

HANSTHOLM/ THISTED

Skive Marineforenings Skyttelav har været på besøg hos kollegerne i Hanstholm/Thisted. Ifølge Orla Møhlolt lavede de to afdelinger en intern præmieskydning, der blev vundet af Skive. November bød på foredrag. December på julehygge med gløgg og æbleskiver den 8. og juleafslutning med præmieskydning og smørrebrød den 14.

Kurt Hansen fra Ringkøbing/Hvide Sande Marineforening (tv) og kommunalbestyrelsesmedlem i Ringkøbing-Skjern kommune, Leif Hansen, ved kranselægningen i Hvide Sande den 10. december

DISTRIKT XII

NORDJYLLAND

Seniormekaniker,
Charley F. Pedersen
Ringdrosselvej 14 • 9310 Vodskov • Tlf. 98 28 61 21
Frederikshavn, Aalborg, Nibe, Skagen, Hals, Hjørring, Hadsund, Hirtshals, Hobro

HIRTSHALS

Det er en tilfreds Preben Sanderhoff, der kan fortælle, at julefrokosten var totalt udsolgt. Der er stor tak fra bestyrelsen til de mange, der i kabyssen og med underholdning skabte en super aften.

Afdelingen havde også udsendt personel til Skagen Marineforenings jubilæumsarrangement.

Midt i december afholdtes årets sidste bestyrelsesmøde. – Her mødte vi alle frem for at pakke kuverter med kalender, girokort, lommebog, slopiksten samt invitation til både stiftelsesfest og generalforsamling, siger Preben Sanderhoff. Han gør også opmærksom på, at med-

lemmerne i Hirtshals skal være opmærksom på, at marinestuen i 2012 har åben om lørdagen og ikke søndage. Der serveres middag fra kl. 1300. Lang lørdag kører som vanligt.

NIBE

Nibe Marineforenings nye rapportør Poul Erik Petersen fortæller, at afdelingens medlemmer så småt er begyndt at bruge det nye marinehus og marinestuen til private arrangementer. – Nibe Marineforening har afholdt 4 arrangementer siden åbningen, alle med et flot deltagerantal og ikke mindst med pårørende, hvilket har været ønsket i mange år, skriver Poul Erik Petersen.

Selv om der efterhånden er

kommet mere ro på bestyrelsesarbejdet siden overtagelsen af huset, kan bestyrelsen godt bruge flere frivillige til de løbende opgaver. Blandt andet er det planen at benytte huset til andre kulturelle formål ud over marineforeningens rammer. En seniorklub skal eksempelvis bruge stuen til ugentlige sammenkomster, fremgår det af rapporten. Medlemmerne i Nibe siger tak til de kollegaer fra andre afdelinger, der har lagt vejen forbi hen over 2011.

SKAGEN

Rigtig mange mødte frem, da IFT inspektør Morten Bach den 26. oktober, sammen med sit foredrag om de allierede under 2. Verdenskrig, viste filmen "De druknede og de glemte". Det oplyser Villy Nielsen. Han fortæller også, at han sammen med Christian Jensen deltog i Tordenskiold arrangementet i Frederikshavn den 28. oktober.

Julefesten den 28. november havde vanen tro fuld tilslutning.

Skagen Marineforenings 90 års jubilæumsarrangement

Skagboerne forstår også at hygge sig i marinestuen.

blev delt op i to dele. Først var det kollegaerne fra distrikt 12/ Nordjylland, der lørdag den 10. december sammen med andre specielt indbudte var inviteret på fiskebord. Dagen efter var det afdelingens egne medlemmer, der nød godt af et omfattende pølsebord og musik af Poul Vase. – Der blev i anledningen af vort jubilæum lavet en husstandsomdelt avis "90 år med Skagen Marineforening". Vores medlem Hans Charly Jensen har stået for dette og skaffet sponsorer til projektet, siger Villy Nielsen.

Avisen kan ses på sitet: skagen-marineforening.dk

Første kvartals arrangementerne er generalforsamling den 12. februar. Vin, ost og viseaften den 24. februar. Pakkespil den 17. marts og loppemarked den 28. marts.

Der ønskes tillykke til Ole Knudsen 65 år den 9. februar. Gunnar Jensen 60 år den 13. februar. Bent B. Christensen 70 år den 16. februar. Christian K. Melgaard 60 år den 17. februar. John L. Østergaard 65 år den 26. februar. Peter Ernst 70 år den 27. februar. Kurt H. Sørensen 65 år den 2. marts. Knud Mølgaard 60 år den 12. marts. Mogens Eeg 70 år den 16. marts. Kim B. Rasmussen 50 år den 16. marts. Lars H. Christensen 60 år den 19. marts. Egon Chr. Larsen 80 år den 24. marts og Jørgen Nysom 70 år den 28. marts.

HJØRRING

36 medlemmer deltog i mønstringen den 14. oktober, oplyser ▶

Et øjebliksbillede fra en hyggestund i Nibe Marineforenings nye hus.

► afdelingsformand Ole Steensen. Det var en god aften, hvor der ud over en god menu blev tildelt 65 års medlemsemlen og spænde til Thorkild Blac. Herefter stod den på foredrag om GALATEA-ekspeditionens andet ben, der blandt andet kom ned til Antarktis. Indlederen var kaptajnlojtnant Brian Bøgedal Gadegård, der er medlem i Hjørring-afdelingen. Det var et meget interessant indslag, der kom omkring såvel livet ombord som nogle af de videnskabelige resultater, der blev resultatet af togtet.

3 mand fra afdelingen deltog den 28. oktober i Tordenskiolds 321 års fødselsdagsfest i Frederikshavn. Ole Steensen blev glad og overrasket over, at der blandt de tre nye "Venner af Tordenskiold" var distriktsformand Char-

ley F. Pedersen.

Den 4. november mødte 55 frem til andespil. Gevinsterne bestod af 10 almindelige ænder, 2 store ænder samt diverse øl, vine, snaps og chokolader. I pausen var der amerikansk lotteri, kaffe og æbleskiver. – Vores andespil har et godt ry. Afdelingens medlem i Holland Erik Hall, havde taget hele turen fra Holland til Hjørring i forbindelse med en weekend for at deltage. Det var en kæmpe succes for alle i afdelingen, fremgår det af rapporten fra Ole Steensen.

For anden gang inden for 2 år har der været ubudne gæster for at forsyne sig fra afdelingens olietank.

38 medlemmer og ledsagere deltog den 4. december i Hjørring Marineforenings 68 års stiftelsesfest. Også dette arran-

gement blev en succes. Cateringstaben sørgede for, at såvel maden som udsmykning og borddækning var til og med kryds og bolle.

Der er forsinkede fødselsdags-hilsner til Georg Ramshøj Christensen 80 år den 31. december 2011. Leif Pedersen 80 år den 7. januar og Poul Lange Nielsen 65 år den 20. januar. Der er også en hilsen og tillykke til Jens Hansen med 50 års medlemskab i Marineforeningen den 12. januar.

AALBORG

Over 100 deltog i afdelingens andespil den 3. november. Efter pudsedagen den 16. november var der igen fuldt hus med en fantastisk stemning ved julefrokosten den 19. november.

– Vi havde i 2011 solgt alle vore 2500 julelotterisedler, for-

tæller Charley F. Pedersen. – På udtrækningsdagen den 4. december serverede vi gratis gløgg og æbleskiver i marinestuen og ønskede hinanden en god jul og et godt nytår.

I skrivende stund planlægges konsulmødet i marinestuen samt distriktsmødet i Hals. Begge arrangementer afholdes i januar.

Afdelingen svinger med hjerne for Thomas Gede 75 år den 20. januar. Erik Barflod 75 år den 7. marts, Henning Jensen 75 år den 25. marts. Leif Sørensen 70 år den 21. februar. Erik Fals 70 år den 14. marts. Poul Staun Petersen 470 år den 17. marts. Povl Christensen 65 år den 19. januar. Jørgen Guldborg 65 år den 11. februar. Jan Kjell Gjeruldsen 65 år den 17. februar. Tommy Vind 60 år den 13. marts og Per Dissing Nielsen 60 år den 21. marts.

DISTRIKT XIII GRØNLAND

Landnæstformand
Kurt Flatau, via landskontoret,
33 15 28 86
Godthåb

GODTHÅB

Af rapporten fra afdelingsformand Allan Damsgaard fremgår det tydeligt, at der er gang i Danmarks Marineforenings nordligste afdeling. – Vi har haft nogle ret aktive måneder i Godthåb Marineforening. I december startede vi med Julebanko den første søndag, følgende lørdag var der gratis men stærk julegløgg, og den 17. december var der julefrokost. Alt forløb planmæssigt, og især julefrokosten blev et uventet tilløbsstykke. De fleste deltagere medbragte en i forvejen aftalt ret eller tilbehør, så alt var lavet, som vi ville have gjort. Deltager-

gebyret på kr. 100 pr. person gik ubeskåret til Linjeakvavit, Brøndums samt godt dansk øl.

Nytårsdag havde vi traditionen tro åbent for at kunne hilse godt nytår og foretage mindre reparationer. Vi kalder det "Nytårs-skænk", lidt royale må vi vel have lov til at være. Afdelingen er så vært ved en kasse gratis øl eller to, og så skåler vi for HM Dronningen og for Godthåb Marineforening.

Sideløbende har vi haft travlt med at gøre vort nye ejendoms-køb, nabohuset, klar til den kommende lejer, Carlsberg. Vi lejer det foreløbigt ud i nogle år for at få gnavet toppen af

gælden. Senere vil vi bruge huset til museum og mødelokaler. Maler-, murer- og el-arbejde har vi selv klareret. Men vi var dog nødt til at bruge en aut. VVS til at flytte nogle rør. Det er blevet ret godt. Vi mangler kun en gang udvendig maling.

Vi kan allerede nu se, at 2011 blev et udmærket år rent økonomisk. Sidste år støttede vi kanonjolleprojektet med kr. 10.000. Vi regner med at afsende kr. 5.000 i år, så vi kan få de to sponsorplaketter til ophængning. Vi har tillige støttet Kommandør G. de Lichtenbergs fond med kr. 10.000. Det er vor egen uddannelsesfond, der hvert år sender

seks gaster med Georg Stage.

Den 18. februar har vi inviteret den lokale billardklub Nordhavnen til en billardtturnering, hvor vi skal kæmpe om pokalen "Slaget på klædet" samt håneret og lidt gavekurve til de 3 bedste hold. Det starter kl. 0900 med brunch og Skomagerpot det meste af dagen med lidt lunt omkring kl. 14.00.

Vi afholder admiralforsamling lørdag den 25. februar. Vores hidtidige kasserer Lars Stach vil gerne trække sig efter 3 år på posten. Vi skal nok ud og håndplukke en ny kasserer – de står ikke ligefrem i kø, slutter rapporten fra Allan Damsgaard.

Medlem af Københavns Marineforening Einar Bolt har i forbindelse med Dronningens 40 års jubilæum beskrevet sin rolle omkring Kong Frederik IX's død og begravelse.

Ved Kong Frederik IX's død

I januar 1972 gjorde jeg tjeneste som værnepligtig i Søværnets Tamburkorps, og i den anledning deltog jeg aktivt i kongens begravelse. Historien er i kort-hed denne.

Tamburkorpset udgjorde en del af stambesætningen på Lange-landsfortet, og netop den 14. januar 1972 fik vi landlov efter endt skydeøvelse.

På vejen tilbage mod København begyndte folk at tale om, at kongen var død. Det blev bekræftet, da jeg ankom til mit hjem, hvor der var besked fra Søværnet om, at jeg straks og uden ugrundet ophold skulle begive mig til Søværnets eksercerskole i Aude-rød. Her blev vi indkvarteret for natten. Næste morgen blev alle vi værnepligtige linet op på den store stilleplads, hvorefter che-fen for Søværnet, viceadmiral Thorup, fra talerstol bekendt-gjorde: "Admiralen er gået fra borde".

Herefter blev der kommanderet ror, og vi kunne tage hjem igen.

Efterfølgende kom Tamburkorpset til at spille en fremtrædende rolle i selve begravelsen.

Først blev kongens bære over-ført fra Amalienborg til Christi-ansborg Slotskirke, og ved den lejlighed var Tamburkorpset opstillet på Amalienborg Slots-plads, hvor korpset spillede "Admiral fra borde".

På selve begravelsesdagen skulle 48 menige fra Søværnet trække rustvognen fra Christiansborg Slotskirke til Københavns Ho-

vedbanegård og senere videre fra stationen i Roskilde til Dom-kirken.

Forrest i sørgeoptoget gik den kongelige livgarde og umid-delbart efter kom Søværnets honnørkompagni efterfulgt af Tamburkorpset og kanonlavetten med kongens bære. Det var egentlig meningen, at den kongelige livgarde skulle spille sørgemu-sik på turen gennem byen, men på grund af frostvejr ville ven-tilerne på blæseinstrumenterne sætte sig fast, og derfor blev det på et sent tidspunkt besluttet, at processionen i stedet skulle gen-nemføres alene ved den dumpe lyd frembragt af trommerne fra Søværnets Tamburkorps. Derfor kom vi til at slå sørgeslag på kan-ten af trommen.

Sørgetoget bevægede sig fra Slotskirken til Københavns Ho-vedbanegård, hvor et særtog ventede for at bringe båret til Roskilde. Toget blev fremført af to dampmaskiner af typen E, og toget bestod af fem 1. klas-ses vogne, den kongelige salon-vogn, den særlige vogn med bå-ren og bagerst en 2. klasses vogn til de værnepligtige – herunder tamburkorpset. På turen til Ros-kilde blev vi beværtet med varm bouillon og laksemad.

I Roskilde deltog alene Søvær-nets trommer og de værneplig-tige, der trak kanonlavetten.

Jeg tror, at alle i Tamburkorpset fik en mere end generel forkø-lelse i løbet af dagen. Det havde sin baggrund i, at vi ikke måtte benytte vores stortrøje, idet dronning Ingrid havde et ønske

om, at man skulle kunne se den blå matroskrave blæse i vinden. Frostvejret bevirkede, at det var en mere end almindelig kold op-levelse, da vi gik gennem byen uden overtøj.

Mange deltog ad frivillighedens vej, og de fik kongens fortjenst-

medalje for værdig deltagelse ved begravelsen. Det var dog ikke gældende for de værneplig-tige i Søværnets Tamburkorps, der deltog som en tjenestepligt. Derfor måtte vi se langt efter kongens fortjenstmedalje, men det gjorde nu ikke glæden min-dre ved at deltage.

Det omfattende deplacement fra Søværnet udgjorde en markant del af det militære indsats ved Kong Frederik IX's begravelse.

Danmarks Marineforenings jubilæumsprojekt "KANONJOLLE REPLICA"

Lokalkontakt med erhvervslivet

Afdelingsformand i Hillerød Marineforening Palle Mosegaard oplyser, at Partrederiet Slotssøen Hillerød har doneret kr. 10.000 til jubilæumsprojektet "Kanonjolle Replica".

Landskasserer Elo Henriksen bekræfter beløbet og gør samtidig opmærksom på, at Hillerød Marineforenings 30 medlemmer med den seneste indbetaling har sat sig på førstepladsen over indsamlede midler til "Kanonbådsfonden" med kr. 385,00 pr. medlem. – Eksemplet viser betydningen af, at de enkelte afdelinger tager kontakt til det lokale erhvervsliv, siger Elo Henriksen.

Skibsauktion i Esbjerg?

Som omtalt i december er Esbjerg Marineforening, blandt flere, af Revacenter Esbjerg/Esbjerg Kommune blevet spurgt, om de kunne anvende det udfasede fiskefartøj "KræRiver". Afdelingsformand Svend Aage Pedersen og bestyrelsen har efterfølgende stillet dette mandat til rådighed for Danmarks Marineforenings jubilæumsprojekt. Her er der ønske om at sælge skibet på en auktion, hvor provenuet så går til Kanonjolle Replica-byggeriet. I skrivende stund er denne tanke med i Esbjerg Kommunes fremtidsplaner omkring skibet.

9. januar 2012.
kr. 337.929,75.

*Frem til april 2013
kan beløb indsættes
på: Reg.nr. 1551 -
Kontonr. 3111037949
og med tydelig
angivelse af formålet:
"Kanonbådsfonden".*

Top ti listen over bidrag pr. medlem:

1. Hillerød. 2. Helsingør. 3. Skælskør. 4. Frederikssund. 5. Hørsholm/Rungsted.
6. Godthåb. 7. Glyngøre. 8. Kongens Lyngby. 9. Svendborg. 10. Nyborg.

ASSENS

Jackie Torben Andersen

BOGENSE

Flemming Øder

BORNHOLM

Ann Birgitte Christiansen
Birgitte Valgren
Danny John Steinlein
Hans Preben Holm
Henrik Pihl
Kim Schmidt Mogensen
Steen Bohn
Svend-Erik Kofoed

FREDERIKSSUND

Leif Hansen

FREDERIKSVÆRK

Jørgen Frederiksen
Niels Møller Larsen

GLYNGØRE

Kjeld Høgh Jørgensen

GRENÅ

Hans K. Melin
Henrik Møller
Kenny Krog-Ehlers
Knud Vad
Kristian Bech
Peter Skov

HALS

Finn Breinholt Nielsen

HUNDESTED

Anders Bjerre Madsen

KALUNDBORG

Ole Højland

KERTEMINDE

John Hansen

KORSØR

John H. Müller

KØBENHAVN

Frank Jørgen Poulsen
Henning Jensen
Jørgen Sørensen

KØGE

Flemming Juul Skov

LEMVIG

Per Seiling

MIDDELFART

Hans Henrik Magnussen
Jørgen Lund
Thomas Skov Pedersen

MØEN

Andreas Roost

NIBE

Claus Kostrup Justesen
Kristian Adelsen
Kurt Svendsen
Marianne Wulff Knudsen

NYBORG

Hans Lindenberg
Jess Sørensen

NYKØBING SJÆLLAND

Søren Rosell

NÆSTVED

Hans Andersen

RANDERS

Knud O. Andreasen

RIBE

Boy Hoppe
Bøje Merlev Jakobsen
Jens Peder La Cour Pedersen
Ole Bonde Andersen

SVENDBORG

Bent Møller Nikolajsen
Flemming Langballe Jensen
John Langelund
Søren Bay Hansen
Tom Christensen

AALBORG

Michael Fahlberg

AARHUS

Allan Petersen
Vagn Knudsen

Marineforeningen hyldede regenten

20 afdelinger fra Danmarks Marineforening var repræsenteret med flag, da hele Danmark fejrede H.M. Dronningens 40 års regeringsjubilæum. I alt 165 soldaterforeninger gav møde med flag og faner for at markere begivenheden. De fik en fornem plads på regentparrets karetrute gennem København den 14. januar, nemlig i Frederiksgade lige ved Amalienborg. Det var tydeligt, at Dronningen bemærkede og smilte til soldaterforeningernes repræsentanter fra sin guldkaret.

Sammen med hjemmeværnets repræsentanter og Søværnets Tamburkorps marcherede soldaterforeningerne fra Kastelet til Frederiksgade og tilbage efter at have hilst regentparret. I Kastelet blev der budt på et par sandwich og en vand og kaffe, inden turen gik hjem igen – for manges vedkommende et godt stykke ind i Jylland og på Fyn.

Dagen inden havde landsformand Jens Ole Løje Jensen og landskasserer Elo Henriksen været på Amalienborg for at overrække Dronningen marineforeningens gave: fem kongebåle, uldne plaider med jubilæumsmonogram.

Landsformand Jens Ole Løje Jensen (th.) er sammen med landskasserer Elo Henriksen klar til at aflevere majestætens gave.

Der lines op på Kastelet.

Danmarks Marineforening er til Dronningens tilfredshed på plads i Frederiksgade, København.

